

הינקהים

שבט תש"ט • חוברת ח'

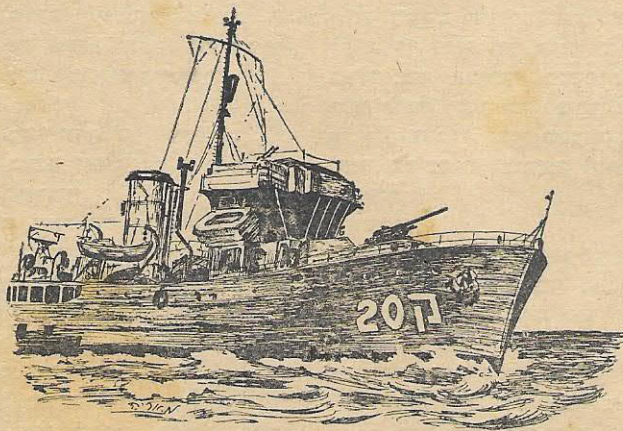
+
🔍
—
1 / 1
97

מה נשמע ב-ק20?

— „נו זרוק כבר בחיך...“
 וזה, לא כלום, פתח את מכסה העט
 ובודקו כאלו בפעם הראשונה וואו
 דוא עטנובע.
 — „או זה, זה פיפטי אן פרקר.
 מה, גם אתה שייך לגדוד 51?...“
 — „כן... כן... א... זאת אומרת
 לא... אבל זרוק אותו כבר, עוד ימול
 למים...“
 — „איפה, הוא לא בגדוד 51, הוא
 בצל“ (צריך לדעת להסתדר), עינה
 אחר שעמד ונהנה מכל המחזה.
 — „ואולי אתה ב"א רב" (אשרי יוש
 בי ביתך)?“
 — „נו דה, עזוב את החכמות, זרוק
 אותו ודי“ — מחנן ק לו כמעט לטון
 של „דחילק“.
 — „טוב, תפוש...“
 זה מושיט ידיו: „אבל זרוק היטב“
 משה עושה תנועה כאלו זורק הוא
 פורץ בצחוק עצום על תנועת התגובו
 של זה שלמטה.
 ולאחר כמה טכטיסים דומים ותחזיות
 של בעל העט, והאניה כבר כמעט והתי-

רוא בעתון על מעשי גבורה של צי
 ישראל — מאשר להשתתף בטועל בי
 משחק זה.
 — „הי מוישה, זרוק לי בבקשה את
 העט הנובע שלי, שכחתי אותו אצלכם
 למעלה“.
 — „עלה בעצמך וקח אותו, ינינו
 יודע איפה שמתו אותו“.
 — „עזוב, בחיך, הרי אתם כמעט וכבר
 נתקתם את החבלים“.
 — „אין דבר, תפליג קצת אתנו, תראה
 כמה נעים: אויר ים בריא, אוכל טוב
 ובכלל כף עצים...“
 — „את חלקי בכף הזה אני משאיר
 לך. הייתי מפליג אתכם אבל יש לי
 כמה „ענינים“ לכדר. בכל אופן, עשה
 טובה, העט שלי על השולחן, אבל כהר,
 אתם כבר זויים“.
 עיניו מוטושת בדאגה על חרטים הי
 אניה, ביוזו בגאון לאחרו והוא מושיט
 ידיו לפנים, כדי להכין עצמו לתפוס
 את העט.
 ומשה זה בא, כשבידו העט ועל פו
 משתרע חיך „מאוזן עד אוון“.

מצב הרוח מרומם: ישנה הרגשה כל
 לית שעשינו משהו. בכל זאת לא הכי
 זבנו, ואפילו את הפקפוקים שהיו בתוך
 תוכנו גם כן הסרנו מהלב.
 התבריא — רובם כבר התאקלמו.
 נגמרה התקופה שבה אפשר לשלוח
 אחד להביא שני דליי „ואקום“
 או — מפתח כביר-מדת, שנק"א —
 „מפתח למצפן“, ושאר מיני שליחויות
 שונות, שרק טירונים ו"זרקים" מת
 כבדים בהן.
 פקודת ההבלגה מצאתנו בחיפש. אר
 לם עד מהרה התקבצו מכל קצוות הי
 ארץ. מי שהפסיק באמצע את טיולו,
 זה את תכניתו להיות בהצגה, והי
 שלישי...
 — „את... הערב היינו צריכים להיפגש
 בקפה „פילץ“ והפעם זה היה... מאה
 אחרון...“ (ומלוח את דברו בתנועת
 ידים להסביר לך בדיוק את צורת הי
 „מאה אחון...“). ורביעי, כנראה יותר
 מעשי — פשוט נתק משפתיה ו...
 „כל האנשים יתפשו את מקומ תיהם
 בחרטום ובירכתים!“
 נו, הפעם זה כמעט ברור, הכיוון
 הוא: „בסיס מסי 2“, הלא היא מודע
 תנו העיר ע.
 אנו יוצאים בצורת שיטת קרבית
 לכופת (פעם חשבנו שרק ביבשה אפי
 שר לקבוע או לשנות את צורתה הקר
 בית של הכתה או המחלקה, אולם איך
 אפשרי הברר באניות?... רכיחוד על
 הים ולא על שולחן חל?...)
 האנשים האחרונים שעלו על האניה
 „סתם כמה“, נסים בחניה ויוזים הוד
 כדי ברכה חטופה: „רהיה בריא“, תצ
 לית“ וכו' וכו'. אולם זו נאמרת כבר
 דרך אגב, כי כל מינייהם נתונים בי
 מדרגות האניה, למען הסתלק בבהירות
 והאפשרות. מוטב לשמוע ברדיו או לסי

רחקה לגמרי, נזרק העט ונתפס בחיבה
ע"י בעליו, כשמבט של הרגומת מעור
רבת בתורה — נזרק כלפי האניה...

פוחת והולך רעש הנמל, המנסים,
צעקות הסבלים והמכונות. ומלואים בנס
נפוי שלום לעמדות המשמר של הפתח,
אנו יוצאים לים הפתוח.

— נו, מה אתה עומד כמו "צליגרי",
אולי חסרה לך עוד תזמורת, שתנן
לך "?

— "לא, אבל עוד יום אחד וזה
היה כבר בסדר".
— "מה יש?"

— "הכרתי אחת אתבול, ואילו היי
תי יורד הערב היה זה מצויץ..."

— "איך דבר, היא ודאי תחכה לך,
כשתחזור, עליך כחה רגמל עם פרחים
ו... שפתים מכונות לנשיקה — עד
שתגיעו להדר".

— "אח... היא לא כזאת, היא זוקא
בסדר, יורדה אמר לי שלא הלך לו —
אתה, אבאדאן..."

— "נו, ואצלך?"
— "סמוך, זה כבר כמעט בסדר".

— "א... כל "הזבונות" הן אותו דבר,
אל תאמין להן "במיל", ארטיסטיות"
אחת-אחת".

— "אצלך כנראה העיניים בכיוון זה,
הם "זוי זפת..."

— "לא דוקא... לא... אבל..."
— "משמרת שתיים, עשר וארבע תת-
פרש מיד את "מקומות ה" (עוד
אחד יקה מדבר ברמקול...)

— "לאן יוצאים?"
— "השאלה הניצחית."

— "שמעתי שיוצאים לתמרונים..."
— "מאת פתאום עכשיו תמרונים?"

— "ליש. אמרנו שכן פגיש".
— "כמה?"

— "איני יודע, אבל "חמל..."
— "כנראה נדפוק הלילה, צריך כבר
להכין צמר-גבן".

האניה הוצה את המים — על הקו
של זו שלפנינו. שחפים מתעופפים סביב
בקריאת, כאילו יום שוק אצלם היום.
ליד אחת ממכונות היריה האג"ר

אוריות עומדים שנים ומנסים לגביר
במהירות את הניקיי.

הנמל מתרחק והולך והמותו דולכת
וקטנה. עוד לפרקים נשמעת צפירת
אניה. פה ושם מתברר עשן אל על —

בקו ישר. הכל שקט ורוגע. רוח קלי-
לה וכמעט לא מורגשת טופחת בחיבה
על הפנים.

על הגשר עומד האתח ובידיו הדג
לונים הקטנים. כנראה מעביר מבין
אחרון אירלשם בגמל. מנענע בידיו, האד-
תו מוקיץ בקרקס, רגולך על חבל,
מפסיק ומונה אל זה שמתחתו, שהצ-
מיד עיניו למשקכת וזה מפנה את
ראשו למעלה ומנענע כתיש, כנזאר:
"בסדר, קבלו".

— "ברוך הבא את הל ג".
— "בסדר, ראיתי אחד-עשר פסיק
אחד".

— "מה?"
— "אחד-עשר פסיק אחד" זמראה

תוך כדי כך על אצבעותיו את המס-
מרים.

פה ושם נראות קבוצות מתחכזות
או מספרות את קורות החופש האחד
רון שנותק באמצע.

— "בוא, אתה רוצה ששיבש?"
— "הוריה-הרבות כמעט ריק, חוץ מאחד

או שנים המקשיבים לתקליטים ישנים
שאפשר כמעט לשכוע גם את הצד
השני שלהם. ואצפי" שכל אנשי האניה
כבר יודעים אותם שירים אמר-קאים
בע"פ חזירים וטוחנים אותם שוב ושבר
על הפטיפון ההשגלי.

לאחר חיפושים מדוקדקים ומצאה-הי
אבנים החסרות, כרגיל בטבלה, שנעשתה
בידי אחד הבחורים על האניה. החל
המשחק.

בדרך כלל המשחק הזה, המכונה
"ששיבש", תופש מקום נכבד בין
אניה. כרגיל בכל דבר — היה גם כאן
קומץ חלוצים שידעו לשחק בו, א-
לם במשך הזמן גדל מספר המשחקים
כמידה כזו, שבעודך במשמרת היה
עליך להזמין תור דרך צינור הדיבור
למעלה מהגשר, בכדי שתספיק בזמןך
הפנוי (גם בשעת הארוחות) לשחק כמה
משחקים.

אזעקה!

הכל רצים אצים אל עמד תיקה, חגור
ריב וחבושים כובעי פלדה. מתברר ש-
אנו מתמרנים וגם באש. האניות עיב-
רות אחת אחת מול המטרה, יורקת
את אשה ומפנה בקים לחרתה וכי.

— "אתה רואה את רמטרה?"
— "ודאי, הגה מול העץ, שם על
הנבעה".

— "אבל איני רואה לא גבעה ולא
עץ..."

— "צמא, דגרט, הנה הבט על ה-
אצבע שלי, מה אתה רואה?"

— "...צפורן..."
— "חמור, לך לכל הרחות!

— "נו, ראה באמת, כתב התחבתי;
או, את העץ אני רואה, כן, וה'אה?"

— "ימינה גבעה אתה רואה?"
— "כן".

— "קצת הלאה אתה רואה צלב
אדום?"

— "רגע, רגע, או כן, זהו, איזה
"סס" וקודם לא ראיתי את זה..."

— "הו, הו... ירתה".
— "איכה זה כגע?"

— "רגע, עוד לא התפוצץ".
— "הנה, יה, איזה פיקשוש".

— "טס, הרי זה טיווח".
הנה נשמע ברמקול קול התצפית, ה-
מתקנת את הירי.

— "נו, נראה עכשיו..."
.....

— "לא רע, לא רע, קצת ימינה אבל
רחוק"

— "הם לא יודעים לדפוק"
— "די, אתה שלא תחרבן אותנו,
דפוק היטב".

— "סמך, רק שיתנו טוח נכון".
ולאחר עוד כמה יריות הגע תדרנו.

— "אש ו!"
— "הורד..."

— "אש!"
— "טיב, אבל קצת ימינה".

— "אש!"
— "בול!" פורצות הקריאות מכל ה-

פיות בלוית ברכות וטפוחות על כתף.
— "וולא, סניכר".

— "אש!"
— "עוד אחד". דהתלהבות ועוברת
כל גבול.

— "מאה אחוה", "יופי" וכי וכי.
אנו כמשיכים בתמרונים על הים וה-

אהרות פותחות באש. אולם זה כבר
ברור, אנו רכבנו...

בלילה, בעלותי למשמרת, אני כמצמץ
בעיני לעבר התוף, אולם הכל שהח-
ואפל. פה ושם פורצת רקטה ומאייח
קלושות את התוף. בחדר האוכל מט-
ביר המפקד: היות והמזרים דח' בי

טענות ותואנות שונות את הרצון מ-
צדנו לגמור את הענינים ובינתים הביא

ליד התותח

רעמי היריות של שאר האגרות.
הבתיחות פגה במקצת. כאילו היריות
הן שקטעו ורפו את המתיחות.
הזרקור גדלק. מיד אני תפסנו במשך
קפת והתותח מכונן אליו.
— רק שיתנו עכשיו טוחח מודיך
והוא שלג...
— „אש!”

.....

כנראה גם שאר ראגיות כחונן את
לועי תותחיהן אל הנקודה הברורה.
משום מה כבה הזרקור וסוללות היר
תותחים שעל החוף החלו לבוב ח...
פעם היינו באופן אינסטינקטיבי מתי
כיפפים בראותנו אש תותח המכוונת —
מי יודע לאן. אולם עתה הכל בטיחים
ואינם נעים.
— „אם כתוב שמך על הפגז לא
תמלט, ולא — אל תפחו, הוא כבר
ימצא את הכתבת”...
— „מה דעתך, פגענו?”
— „אינני יודע.”
— „הבט, הם יורים כמו משוגעים,
סתם על הבבאלה”...
— „אצלם ודאי לא עורכים נשף ריי
קודים עכשיו.”
— „הבט הם מוליקים ומכבים את
הפרווקטור.”
— „ודאי מפחדים או עצבנים מדוגן.”
— „אינן להם לא הכיוון ולא הטוחח”

איש בודק את חלקתו. הכל בסדר.
— „תותח מס' 1 מוכן לפעולה!”
אנשי התחמושת כבר מתעסקים בהת-
קנת המכשירים להעלאת הפגזים. —
„בסדר”, נשמעת הקריאה מלמטה.
אנו דרוכים ומחכים לפקודות נוספות.
המתיחות גוברת והולכת.
החוף נראה במטרשטש. אני מתאים
את המשקפת לען.

— „שעה 3”, נשמעת הפקודה מ-
למעלה.
— „שעה 3”, אני עונה.
— „הגבהה!...”
— „הגבהה!...” צוניה חברי משמאל.
— „חמשה פגזים אש תותחים, טען!”
— „טען!”
— „פגזים”
— „מכן?”
— „עלי”
— „אש!”
— „אש!”
.....
— „פגזים”
— „מוכן”
— „על”
— „אש!”
.....
אני לוחץ ומושך את ההדק והפגז
נפלט תוך שאגה ארוכה ומחרישת אינים.
מתוך האפלה בוקעות להבות ואחריהם

תגבורת ומתכוננים לעשת „שמח”, עלי-
צ להזכירם שעדיין ידינו על העליונה
ובכלל לגמור לפחות חלק מכאבי האש
שגורמו לנו במשך הזמן, בעזרת „ידי
דגו” בוויק, כמובן, ולהקת „האגוותרן”.
מתוך דבריו אנחנו למדים שהפעולה
תהיה די רחבה ותכלול כמעט את כל
איזור ההוף. אני יוצאם החוצה.
קשה לתאר את הרגשת היחיד לפני
הקרב, אולם עפ”ר אין נטיה להתבודד.
אדרבה, רוצים להתקבץ יחד, לשוחח
על דא ועל הא. זה תמיד מוסיף עידוד
כל שהוא. עדיין שמור בזכרוני ביקורנו
האחרון במקום היה. או — היה קצת
„חם”. היה אז עסק משולט, או כפי
שאנו מכנים אותו — „קרב שלוש”,
כלומר — ים, יבשה, ארץ. ובלי משים,
בעברך על הפיפן, הנה מפנה את ראשך
ומסתכל בהערצה בכלים האנטראזויריים.
פתאום מרחוק נקרעת חשכת הלילה
באצבע שלוחה של זרקור, המגשש רי-
מרצו על פני היב.

האם הרגישו בנו? לא, כנראה שזה
סתם כמה, מתוך שיגרה. ולאחר כמה
גיש שים וטאטואים על פני הים, כמה
הזרקור.
„זוהי ע.”
העניים ננעצות באותו כיוון.
אזעקה!

„זהו. זו חבריה, יאללה לעמדות. העי-
קר להפוק יפה”...
אני מנסה להתגבר, אולם בכל זאת
קצת נרגש הנני. אני מעודד את עצמי,
בהעלתי בזכרוני קצת היסטוריה שלנו.
איך פעם היו סירות משט קטנות ה-
מחשפות ובלשיות ופחודות שמא תבוא
אינו סירת מוטור של המשטרה. א-
השמחה הגדולה שהיתה כשהובאה סי-
רת המוטור ה„נייך-ניין”. אמנם רקיבה
והמטור היה מימי תרח. ורוב הזמן
עמדה בתיקונים על החוף. ובכלל תל-
בושת השרד כולה וכל תפארתה היתה...
בגד ים ישן... וכלי הנשק היו, אמנם
במספר קטן אך כולם — כמה מטרים
מתחת לאדמה — „סליק”...
אולם עכשיו... אויח! כמה אנה...
ועם תותחים של ממש... ו... ובכלל...
וכל זה מוסיף להרגשה מין אישר כהיל
בגאווה ומבלי שתרגעה יעלה חיור קטן
על שפתך והלב גואה ועובר על
גדתיו.
הצות נמצא כולו ליד התותח. איש

— "מ... מ... במחצית הדרך הם מת-
פוצצים".
גמרו את מכסת הפגמים והודעו לי
מעלה.
זום והתלהבות מתחיל לעבור מאחד
לשני. וברור לכל: "הם פוחדים".
שתי מלים אלו, גם אם לא נאמרו,
הרי רחפו על שפתי כל אחד. בשתי
מלים אלו התעודו הרוחות ומצב הרוח
החל להתרומם.
— "היי למעלה, אתם על הגשה,
איך היו הדפיקות?"
— "בסדר גבוה, תמשיכו כך הלאה..."
— "הכן עוד חמשה פגמים!"
— "עכשיו נראה לו, לפרווקטור ה-
כתורבן הזה..."
— "היי אמא, שיתנו רק את הטוחח
הנוכח..."
— "שמע, התותח הוא איזן."
— "קודם כל הוא עשוי פלדה, ר-
שנית..."
— "א, הוא כבר התחיל להתפלסף,
רחילק..."
אולם כל אותן דהלצות העוקצניות
נאמרות יכשיו מתוך חבה. הפעם מד-
גישים כולם תיבה זה לזה. חובה
של שותפות למעשה. חובה של שית-
פות לסכנה. כאן אין "מרים, חנה, לאה"
כאן ישנה — "ציה", "פרווקטור",
"טוח", "דפוק" — וכ'.

אני מתקרבים שוב, הכל עומדים מור-
כנים על עמודותיהם. ובזמן הקצר הזה
ישנה אבסורדית לנתק את העין משקפת
התותח, ולהעיק מבט מסביב. חצי הרוח
החל שוקע בים. כני האנשים עדיין
מבהיקים באורו. מנסך האניה צמוד ל-
משקפת, כשראשו מורכן לפנים, כמנסה
להתוך את אפלת החוף המסתמן באיפק.
— "חצי מהירות!"
— "חצי מהירות!" — נשמעת ה-
תשובה המלווה בצלצול הטלגרף. הים
רוגע. אני מפליגים עם הרוח,
והיא כמעט ואינה מורגשת. נשמעת
לחישת המים הנחצים ע"י ההלסום.
הנני מעביר בזמיוני את שאר אנשי
האניה ליד התותחים האחריים. כולם כי-
אחד צמודים במבטם לעבר החוף, בסקר
רנות.
— "שמע, בפעם הבאה תסגור יותר
לאט. אתה עוד יכול לתמוש לי את
היד".
— "אין דבר, תעוף לשם גם יד, אולי

תעשה גם היא כשהו...".
— "בוטב שהיד שלך תעוף — היא
יותר חזקה..."
— "חבריה, צריך לכתוב משהו על
הפגו, כמו עראיתי פעם בסרט".
— "עזוב שטויות, אתה חושב ש-
איתו אדם שבו יפגז הפגו, יספיק
לקרוא מה שכתבת שם, ולתקן לך את
אלף השגיאות?"
— "אתה יודע, נדמה לי שלהם יש
תותחים די גדולים, שם על החוף..."
— "ומה אתה רוצה שיעמידו לך
סטנים תוצרת בית, כמו שעשינו אג-
פעם?"
— "סגור", קופץ שלישי, "החבר
בווין (קללה בערבית), סיפק להם צעצר-
עים די טובים..."
— "א, כבר התחיל בפוליטיקה".
— "מה יש, אסר להזכיר את המנוול
הזה, אלא..."
— "מטרה שעה שלושי".
— "מטרה שעה שלושי" עונה הכוון.
הכל נשתתקו ועוקבים בעיניהם אחד
רי לזע התותח הבסתובב אל עבר ה-
מטרה.
— "הגבהה!"
— "רגבהה!" עונה שני.
— "חמשה פגמים, אש תותחים, אש!"
— "אש!"
.....
— "אש!"
.....
הידיים עובדות באופן מיכני כמעט,
והכל מבוצע אוטומטית: קריאות קצובות,
פקודות, יריה, פתיחה, טעינה, כגיירה,
יריה... והגלגל כובב... העינים קצת
מפלבולות מפאת הפיח החוזר לאחור
ושוקע בכל. זכוכית המשקפת נרטבה
או דתלכלכה. אני מוציא את חתיכת
צמר הגפן הרזרבית דמונתת תמד ב-
כיס. מלטש את העדשים במהירות וממי-
שך לכוון. הזרקור נולק. וכאצבע ארוך
כה, רוטטת ומגששת, החל לגיע על פני
הים. עובר עלינו, — הכל עוצרים
נשימתם לרגע. אולם הוא ממשיך ב-
טיבו. לא תפשו.
— "בחיי, הם בלינדרים".
— "אש!"
.....
— "היי, הפרווקטור כבה, אולי פגעת
בו?"
— "הפסק אש!"

— "כל ההגה ימינה" נשמעת פקו-
דת המפקד מלמעלה.
האניה מסתובבת לאטה ואנו מרגי-
שים את הרוח הקרירה.
תותחי החוף ממשיכים לירות אולם
גם הפעם בלי הצלחה יתרה.
— "הם כנראה סתם מגששים".
פגזים אחדים משרים גופלים סביב
האניה בשריקות מאיימות, אולם ללא
נוק כלשהי.
אנו ממשכים דרומה.
— "כנראה נפגזו עכשיו את ר".
— "אולי..."
ואננם צדק אותו בחדר. הפגזי ה-
פעם לא רק את ר. אלא את א. ע. —
גם היא.
כאן כנראה תפשו אותנו הזרקור
שלהם, או נכון יותר, את העשן שיצא
מהארובה ובהיק באירו המסנוור של
הזרקור.
הם פתחו עלינו באש פתוחה או יותר
מכוונת, אולם גם הפעם בלי הצלחה...
— "איך אתה חושב, מחר נעגון
בבית?"
— "איפה, לפי הקירס של עכשיו
גיה בעוד חמש שעות אצל "כרוק"
בבית, ונספיק עוד לשנות כוס קפה
ולעשן נרגילה..."
— "כל האנשים, מלבד אנשי המש-
מרת, חפשיים!"
— "אח... אתם הצלחתם, עכשיו תל-
כו לישון, ואני צריך להתחיל במש-
מרת... קובל אחד."
— "אין דבר, כחר תרכב אתה עלינו,
לפי דבריו של ד. מכתבה, שנבקר אותם
גם מחר..."
ואננם לא טעה זה האחיון בהשבין:
גם למחרת וביום שלאחריו וכן הלאה
בשאר הערבים. האנשים כבר כמעט
והתרגלו למצב זה. קשה היה כבר לחי-
שוב על צורה אחרת של חיים. הפקודות
התכופות שנתנו בהתחלה, כמעט לא
היו צריכות להינתן. החבר ה כבר הכירו
את החוף האפל וצורתו וכשהיניו מת-
קרבים לאחת המטרות, כבר הרבה לפני
כן נמכר הובר והיעבר בצורות שונות
והאנשים כבר היו מוכנים. וכששמע
את האזעקה, מיד נשמעה בטלפון די-
מחבר את העמודות: "הרוח מס' 1 מר-
כז!" "תותח מס' 2 מוכן", "תותח
מס' 3 זכר ומר".
באחד הבקרים נתברר שאינו עוד

ליד חופי הארץ המוכרים. מרחוק נראה חוף זה, גבעות משונות — מדבר סיני, סביבת פורט סעיד...
— „ואיפה הם?“
— „טרם גמרנו את קפה הבוקר שלהם“.

העינים בולשות ומחפשות באופק. אולם „להם“ אין זכר. השמים מעונים קצת, מצב אידיאלי להתקפות מהאוויר, אולם גם ל„יתושים“ אלו אין זכר.
— „לאן, אתה חושב, אנו הולכים עכשיו?“

„בודאי להוריד את הסיגריה מסימון ארצט“...
(בפורט סעיד מול הכניסה לנמל, עיר מד פסל גדול של סימון ארצט ובפני סיגריה אדירה).

— „שמעת? קבלנו את תוצאות ה„הפגזות...“

— „גו, מה? ספר כבר...“
— „בלילה הראשון פגענו בעמדות שעל החוף בעזה, במחנות צבאיים ברפיח ובאל-עריש. פרוק בוכה כבר שפגענו כביכול במקומות אורחיים, כי רגיל אצל בנייהמין הזה: גם הנאצים היו מודיעים תמיד שבהפצצות הלילה נפגעו אך ורק בתי חולים, בתי-ילדים וכדומה...“

— „ממי שמעת זאת?“
וזה הנשאל פנה בתמהון אל שואלו כאומר: „מה פירוש ממי שמעתי?“
ורומזו כלפי הגשר.
— „גו, ומה עוד?“

— „אתה זוכר שלשום כשהיינו לבד?“

כנראה שיש תכנית חדשה...
הזמן חולף במהירות. השמש החלה נוגעת, אדומה ומסנוורת, בקו האופק. העננים הקטנים והבהירים שהיו מעליה החלו להסמיק גם כן. הגה צללה תהר מה ונעלמה מן העין. מאנית הדגל, ה"הולכת לפנינו (דומה במקצת לברווז מתנדנדת) נראים סימני איתות מתברר שאנו נפעל הלילה בצירוף עוד כוחות, ואנו למעשה נשמש הבטחה לכוחות הנוחתים...

„נחיתה...“ מלת קסם היא לנו, כי עדיין חדשה היא בשבילנו.
— „חבריה, זה כמו בסרט!!“
— „גו, נראה מה הם יודעים לעשות...“

מרחוק נראו אורות בודדים וקלושים מנצנצים וכבים חליפות: — הבסיס — אכן, כנראה שאנו באמת נהיה עדים, ולא רק עדים סתם, אלא גם משתפים פעולה ופעילים ביותר במבצע אדיר זה. הגה נתחדשו סימני האיתות מאנית הדגל: „המטרה: חבלה ושיבוש בדרכי האספקה, במחסני ציוד ובתגבורת ה"אויב“.

אנו מתקרבים לחוף. ופתאום מבצבצות דמויות כלי שיט מתוך האפלה ומתקרבות אלינו. — „אלו הם!“
— „כנסו תחת כנפיע“, התבטא אחד.

— „כנראה שזה יהיה מדרום לעזה ליד הגבעה הזאת... מנסה לנחש אחד.“
— „אני בטוח שהם ירדו יותר דרו"מ“.

— „לא, ואני חושב ש...“
— „אוי הפסקו מהניחושים, נחיה ונראה“.

— „אינשאללה“.

— „את, הייתי מסכים להיות ביני-ניהם...“ התערב אחד גבוה בלוודיני, שעכשיו קיבל צורה של סתם אחד גבוה ואפל, בגלל האפלה השוררת בכל. הוא אמר את דבריו באנגלית רצוצה המדר-ברת לפעמים על הסיפון עם אותם ה"דומים לו — „גח...“ אכן אותו בחור צנום ומאורך בא אלינו מארץ זרה ר"הזקה מאוד. הוא ועוד כמה בתריס החליטו לעלות לארץ ולעזור לנו בנס"יונם הקרבי. יהודי שרק עתה בתקופה האחרונה הוכירו לנו שישנם עוד יהודים אישם רחוק בצפון. נערים צעירים המגלים לפניך עולם חדש וזר לך.

אחנם שעת הפוגה, אבל לצפות צריך

אז פגענו בקרונות ובתחנת רכבת, או כן, כמעט ושכחתי דפקנו גם בשדה התעופה שלה וכנראה שפגענו בכמה איירוניים...“

— „שמע, „סלמתה“ — עבודה, נויגטורים (נוטים) — ברזל.“
— „הם בעצמם מתביישים לספר זאת, אולם מתוך הודעותיהם מתאמתים ומתבררים הרבה דברים...“

אני שולח מבטי לפנים לעבר כיוון ההפלגה ומשתומם לראות שהכיוון הוא קצת שונה, וגם תנודות האניה התחזקו. ללמדך שהגדלנו את המהירות.

ולאחר חיפושים ושיטות הלך ושוב לא נראה שמץ מאותו צי מצרי „אדיר...“ היום החל לרדת. אט אט התחיל הים להאפיר. שלטון הלילה דחק את היום וצללי העננים הבודדים האפילו יותר ויותר. השמש ירדה והתקרבה לאופק ה"מסתמן עדיין בצורת להב חד של סכין. השייטת שיתנה כיוונה והקורס הוא כמובן — „המטרות“. ההכנות השגר"תיות החלו. איש-איש לתפקידו. איש-איש בודק את תגורת-ההצלה וכובע ה"פלדה ומבטיח לעצמו שהכל מוכן על נוקמו, לעת צורך.

שפתם המשווה והבלתי נקלטת תפשה את מקומה גם היא, בשורת השפות המהוללות בינינו, גם הם וגם חבריהם יחלו להסתגל, אט, אט ל"סברה", להתנהגות, והחלו מתערים בחיים ובהתייחסותם.

— "הסברה" הוא אינן.

— "אני כמעט יש סברה כבר הרבה הרבה זמנים בארץ".

— "כמה?"

— "א... (ומראה, וחותך באצבעי להורות) חצי" שנה.

— "נו ומה אתה חושב לעשות אחר שכל זה יגמר?"

— "אני לא יודע עוד, אולי אני תופש בחורה "סברה" והולך קבוצה..."

— "ומה תעשו בקבוצה ומה בכלל אתה חושב לבחור בתור מקצוע כאן בארץ?"

— "אני לא יודע אבל יש כח אני עבודה ויהי טוב!"

— "ארוחת ערב!" מדיע הרמקול ב"קול פסקני. בחזר האוכל הרעש גובר והולך. מצב רוח מרומם. מדי פעם נש"מעת קריאה: "תורן, עוד לא קבלתי מנה!"

— "זה האחרון תוקע בקורא מבט חשדני כאמור: "אה... הים שקט... יש תאבון, אה?"

— "עוד לא קבלת מנה?"

— "וזה הבחין שנתגלתה מזימתו ומתחכם תוך העלאת חיוך: "עוד לא — קבלתי..."

— "אה... עוד לא קבלת. טוב, תהכה קצת אם ישאר תקבל את ה"עוד"..."

— "הארוחה מסתיימת עד מהרה והכל מתפורר למקומותיהם.

המבט חותר לשוא באפלה המחללת השוררת מסביב. הירח עדיין לא הופיע. אנו מתקרבים למטרה, כיוון הפלגה הוא לחוף.

— "לפי הזמן כבר עברנו את עזה".

— "כן, כנראה".

— "אה, מסתובבים..."

ברור לכל. שייטת הנחיתה ניגשת לפעולה. האזעקה מוצאת כבר את כולם במקומותיהם. הכל מוכנים ובלי פקודות מ קדמת כבר כוונת ההותחים ושאר כלי היריה — כלי כלי ומטרתם.

— "רק שיצליחו".

— "ומה חשבת שלא יצליחו?"

— "מה אתה יודע מה שיכול להיות, אולי ירגישו בהם, ואולי..."

"עוזב שטויות. הם אפילו לא חיל-מים על מין דבר שכזה, זה יבלבל אר"ם כהוגן..."

הכל שקט מסביב. אור חיוור וקלוש מתחיל להסתמן באופק ולהבליט רכס הרים רחוק — הירח החל לעלות.

— "רק שזה לא יגלה אותם".

הכל חושבים ומנסים להעלות בדמיונם על הנעשה שם מאחורי מסך האפלה העבה.

הדיבורים הפכו ללחשים כאילו ההר גשה המלווה "אותם" שמה באה ונת' כנסה בתוך תוכב של האנשים בעמדות.

— "הם ודאי עכשיו צריכים להיות ליד החוף".

— "עכשיו הם כבר יורדים, והולכים על החוף".

— "בעצם מה המרחק מהחוף עד המטרה?"

— "נאמר שזה בערך שעה הליכה".

— "הי נדמה לי שראיתי אור!" ו"מראה באצבעו לעבר לב הים.

המבטים שהיו נעוצים בחוף הופנו לעבר ההוא. בהתאמצות כל החושים ניסו להדור מבעד לחשכת הלילה.

— "הלום חלמת".

— "האינך יודע שאם תתאמץ ותס' תכל בים, בלילה, הרבה זמן, תתחיל לראות אורות, דמויות ועוד כל מיני דברים, הא?"

— "נענה קול שלישי הנשמע כקולו של הטבח.

— "אהלן וסהלן, שמעת? הטבח כבר מבין יותר ממך בימאות, אתה לך ותעבור קורס טבחות קודם, אולי תדע מה שכל ירוק בים צריך לדעת..."

ענה קול אחר ועוקצני.

הזמן חולף ועובר והדממה אינה מופיעת. הירח העולה, מאיר באורו הקלוש את החשיכה.

— "הקטינו את המהירות, אתה מר"ם גיש?"

— "כן, אבל ש... שקט, נדמה לי שאני שומע משהו, רירות, או אני יודע מה?"

— "מה זה, הלב עלה לך כבר לאור גים?"

הערה זו העלתה חיוך על שפתי ה"חבריה מלווה בגיחוך קולני שקט.

רעידות האניה נפסקו לגמרי. המכונות שבתו. האניה המופקרת גלגים הקלים והרוח החלשה החלה עולה ויורדת ומת' נדנדת קלות ימינה ושמהלה. התרטום

פנה מול החוף אל מול הרוח, וזר מזרחית.

הדממה הלכה וכבשה גם את פיות האנשים. פסקו כמעט כל הדיבורים.

הכל רוגע, גם האניה שלפנינו כאילו השתקתה ומטלטלת בדממה.

— "מה השעה?"

— "אינני יודע, אבל נדמה לי ש" כבר די מאוחר".

— "הפעולה הצליחה. חבלנו בדרכי התחבורה, האספקה ותגבורת האויב. ל כל אנשינו וכלינו שלום!" — נשמע קול המפקד ברמקול. כמה התעוררות והתלהבות שהקיפה את כל האניה. הכו נראה כל כך נתמד כל כך יפה.

לאחר שניתנה הפקודה המשחררת את כל האנשים, מלבד אנשי המשמרת, החל להתקבץ למטה בחדר האוכל ומשוחח בהתעוררות ומתפרקים מהמתיחות ששררה עד עתה. איש לא חשב על שינה ומנוחה.

— "הצלחנו!"

הבוקר מצאנו ליד הבסיס כשליד שעות "גבורות הלילה" ועליהן הבחורים רים שביצעו את הפעולה. המרחק בינינו הלך וקטן, הכל רצו להתקרב איש ל רעדו, אניה לאניה, ולשמוח בצורת איש לא ידע כיצד להביע זאת כלל חוץ, אולם זה הרבע בתנופות ימים נ אחת לשניה.

— "אהלן יעקב".

— "אהלן, מה נשמע, איך היה?"

הפנים מחייכות. הים השקט והרזה גם הוא החל מחייך ומגלה את לבונוני פיו בצורת קצף הגלים הקטנים המש' חברים. הכל צהל. הכל הביע שמחה.

— "הצלחנו!"

מרתוק נראה הבסיס באורו החיוני של השחר. השמש החלה להראות קמעו כאילו קורצת מטוב לב ושואלת: "אני הייתי, הא? אפילו בקרן אור אחת ל הפרעתי לכם..."

עוננים בבסיס. הכל חוץ מהמשמרת מתפורר למקומותיהם, לנחה, לחטוף שינה לפני הפעולה הקרובה הממכה ל בודאי גם הלילה. המאחרים ללכת ע ניגשו לרדיו לשמוע חדשות מהפעלות לות ביבשה המתקדמות יפה, על מ לספר לחבריה את כל אשר שמעו.

העיפות גוברת על הסקרנות וש' מיני ענינים שהיו במחשבה לעשות.

— "רק לרגע לשכב ולנוח ותיכף לקום".

הקטן הרים.

„הקורס“ הפעם הוא פורט-סעיד.
„הסיגריה“. הכל צופים מחפשים ובו-
שים את אותו מרחב המסתיר לעת עתה
את האויב אי-שם.

הפעם השתתפו בבילוש לא רק אנשי
המשמרת אלא כל מי שיד ורגל לו על
הסיפון או על הגשר.

ופתאום: „אניה בשעה שתיים!“

כאלו זרם חשמלי עבר באניה, הכל
צפו לכיוון וניסו לתפוש בעיניהם את
אותו כלי שיט שהוכרו עליו.

— „רועד אחת לאחוריה!“

— „זהו!“

הכל זנקו לעמדותיהם כמסתערים לכ-
בוש גבעה או עמדה.

— „תותח מס' 1 מוכן!“

— „תותח מס' 2 מוכן!“

— „תותח מס' 3 מוכן!“

— „מוכן!“

הכרזה רודפת הכרזה במהירות הבזק:
מטרה, אניות אויב, שעה שתיים, אל
האניה השמאלית!

— „הגבהה. 200 אלפיות שחור 12.“

כל הפקודות מועברות ומוחזרות ב-
דייקנות ובבהירות.

— „טעון!“

— „פנימים!“

— „מוכן!“

— „על!“

— „אש!“

הכל מתנהל בדייקנות ובמהירות. הד
פגזים נפלטים זה אחר זה ויחד
הפסקה קלה הנגי נוכר בתמימותן של
שתי אניות האויב שאחת שאלה ב-
איתות: א.א. כלומר „מי אתם?“

— „כן, זה אנחנו.“

מקהלת התותחים נשמעה ברמה. ופת-
אום ואני רואה במשקפת הכוזנת את
ברד הפגזים היורדים ומכסים את אניות
האויב שהחלו גם הן לפתוח באש. לא
היה זמן להסתכל ולראות היכן מת-
פוצצים פגזי האויב.

האויב נראה כשהוא מפנה את חר-
טומו אלינו.

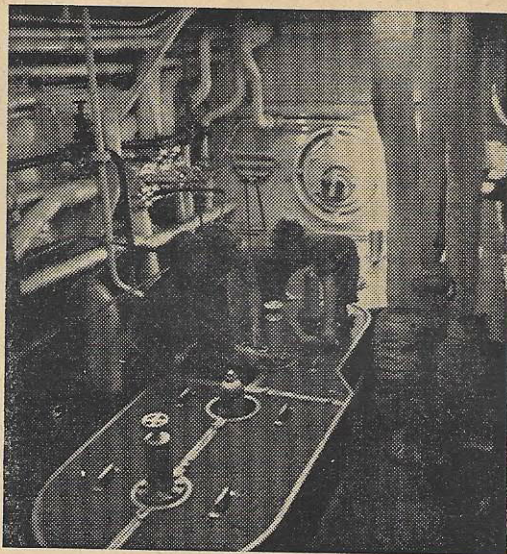
— „מ... בכל זאת הוא מחשיב את

עצמו“...

— „טוב מאוד, בואו!“

— „אש תלתחם, אש!“

וברד שני נח על שתי אניותיו. אחת
מהן החלה משום מה להפנית את חר-
טומה לכיוון נצב — כנראה „טכסיס“.

מפקד שיטת
ציין במיוחד
את עבודת
המכונאים באניות

כהים, העומדים ומשרתים את כלי ה-
פלדה, יורקי האש.

ושוב תותרים אנו לעבר חופי האויב.
נמצאנו רחוק, בעומק, כשקבלנו את ה-
הודעה על הפגזת תל-אביב, ע"י אניות
האויב.

התמרמרות ותאית נקמה, מלאו את
המחשבות, השיחות ואת כל הגוף.

— „מה, עד כדי כך הגיעה חוצפתו?“

— „נו ומה התוצאות, איך היו ה-
פגיעות?“

— „תיכף נדע, ודאי מתקשרים עם
מבצעים“.

הכל חרדים לתוצאות ומחכים בקוצר
רוח לחדשות.

— „שת' אניות האויב הפגינו את

תל אביב אולם גם כאן לא היה יכול
להתגבר על טבעו — הפחד, לא הת-
קרב עד לטוח מתאים אלא נבח מרחוק
כאותו כלב ערבי מוג לב הנובח מרחוק
ואינו מעז להתקרב ולעשות מאומה“.

הודיע הרמקול.

— „עלינו לחצות להם את דרכם ל-
בסיס ולהראות להם קצת את נחת
והוענו, המשך ושאו הרמקול.

„נקמה!“ „נקמה!“ „נקמה!“ בכל הור-
גשה המלה החורצת והמביעה את הכל.
כל עבודה נעשתה בהתלהבות ובהתמ-
דה — „נקמה!“

עם עלות השחר נתגלו מרחוק גבעות
והרי סיני.

המרחב היה שמם. רובו ים ובחלקו

על הסיפון הגשר מסתובבים הצופים.
אנשי המשמרת היחידים שנשארו ערים...
אני מתעורר משום מה ומבחיץ ב-
רעיונות המוכרות של האניה, מציץ ב-
שעוני: כבר די מאוחר. מחלבש וקופץ
רענן למעלה, מעיף מבט מסביב: ים,
ים וים. כנראה שיצאנו כבר מומן. פה
ושם אני נפגש בעוד אחדים כמוני ה-
עומדים ממצמצים בעיניהם ומחפשים
איזו שהיא נקודה להיאחז ולברר לעצמם
איפה אנו נמצאים.

על הגשר עומד קצין המשמרת מס-
הכל ומחייך:

— „הא, ישנתם היטב, מה?“

ומבלי שאתה מרגיש אתה שואל
מכנית:

— „לאן?“

— „על-הקורס“, עונה הוא תוך חיוך
רב משמעות.

זה כבר מובן; זי כבר מלה מוסכמת.
לפי מקום השמש אני קובע שהשעה
כבר קרובה להחשיך.

— „צי ישראל יוצא להפגין מטר-
מסימות בחופי האויב“. רשמי אמנם,
אבל מכיל הרבה.

הידיד משכבר, הלילה, מחבקנו ב-
זרועותיו הרחבות.

„מטרה! הגבהה! פגזים! אש! אש!“
העבודה נעשית תך התלהבות, פגז
רודף פגז מלווה ברכות, וקללות, ועי-
זוד, מפי אלה חגורי תגורות ההצצה
המגושמות, וחבושי כובעי הפלידה ה-

— „רק חבל על הטוח שגדל!“
 והנה הודעה מאוירון: „פגזים פג
 במטרה!“
 לשמחה ולצהלה לא היה גבול.
 האניה כאילו הרגישה והרדיפה נמשכ
 — „הם משאירים פס!“
 חוף האיב נראה, ביתו! הוא בור
 בתוך ביתו הוא!
 — „מענין שאף אירון משלהם
 הופיע!“

— „יש להם כבר נסיון די מר
 פלרט האחרון שניהלנו עם אירון
 בפעם שעברה...“
 — „כל ההגה ימינה!“
 נתקבלה פקודה לחזור, אחרת נצטו
 לחכות בתור לכניסה לנמל.
 אניתי נראת בקושי. רק עשן שחור
 ועבה מסמן את מקום הימצאן.
 — „צפון עשר מעלות למזרח!“
 אנו חוזרים לבסיס.

איש איש בודק את כלי. מעלים פ
 טים שונים מהקרב.
 — „איך החזרת כשהיה מעצור
 הותח?“

— „מה, באמת התוורתני?“
 — „א. היה מצוין, הגיש פגז
 נהדר.“
 — „איך, ואפילו לא הרגשתי שסגר
 את הסך.“
 — „שמע, הותח חבוב!“

ותוך כדי דיבור טופה בחיבה ע
 קנה הותח ומחזיר את ידו כנכה:
 — „חבריה, הוא רותח!“
 צחוק פורץ מפיות כולם:
 — „הוא התחמם כהוגן...“
 — „כמה דפקנו?“
 — „תיכף אחר הניקוי נחשב זאת...“

ליד מכונת
 יריה

עצמה — פרצה מפיות כולם.
 — „הלכה!“

אלם כעבור כמה שניות ירד העשן
 ונתגלתה שנית אנית האיב מטושטשת
 עטופת עשן. הטוח קצר מדי היה. וה
 עשן הוא כנראה מארובתה.
 — „הפסק אש!“

הטוח גדול מדי. האניה הודעוה ו
 רעה מרוב המהירות שפתחה. משמאלנו
 ומימינו מתקדמות יתר האניות ב
 שייטת.

— „כלבים, בורחים אתם!“

גל של שמחה הציף את כולם. אותו
 בחור עגום הרגיל להתלונן ש„דופקים
 אותו תמיד“, גם על פניו השתפך אותו
 הויך של סיפוק ושמחה.

— „אתה ראת איך שפגענו?“

האניה רועדת ומודעוה מעצמת ה
 אש. פקודות רודפות פקודות. גם מהר
 אניה שמלפנינו „לא שותקים“. השטת
 בתוך קרבי למופת. אחת מאניותנו מפ
 גה תרסומה ימינה ופותחת במהירות
 אדירה באיגוף בקשת נהדרת. האיב
 עראה זאת כנראה חשש משום מה.
 בכל אופן אנו ידענו בדיוק את מגמתה
 של זו האחרונה. המרחק בין שתי אניות
 האיב הצטמצם במקצת ואחת מאניותנו
 הפנתה לנו את צדה השמאלי (כנראה
 כדי שתוכל לפעול משני תותחיה ביחד).
 לפתע פרצה צעקה מהותח הקדמי:

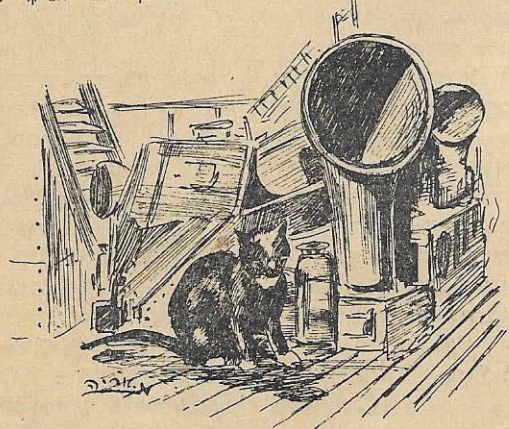
— „פגעתי!“

והצהלה גדלה. מרחוק, מכיוון אניות
 האיב, נראו התפוצצויות אדירות, ביניהן
 ולידן, ההשתוממות הלפה מיד. אכן גם
 הול האויר הישראלי לא טמן קדו ב
 צלחת.

כנראה שלמכה כפולה זו לא צפה ה
 איב כלל וכלל. האוירון נראה עכשיו
 ברור מעלינו. אנו המשכנו להמטיר על
 אניות האיב שהחלו להתרוצץ בתדהמה
 ולהפנות אלינו את החלק האחורי.
 — „שני פגזים אש!“

הקליעה היתה נוחה הרבה יותר, ה
 אניה נראתה על הצלב כאילו עמה
 היא. שני הפגזים טסו בשאגה. הכל עצרו
 נשימתם וחיפשו את מקום התפוצצותם.
 ופתאום עלה נד מים עטוף עשן וכיסה
 את אנית האיב ומיד אחריו שני. שאגה
 אדירה לא הרבה יותר חלשה מהיריה

דוד

מדברי מפקדים ולוחמים

שיא חדש

שוב השגנו שיא. שיא בזמן הפוגה ובהמצאות האניה ביים. אפשר למנות מספר רב של שיאים שהושגו יום יום בהפלגה זאת. כל יום אצלנו הוא חדש. כל דבר אצלנו נעשה זו הפעם הראשונה בהיסטוריה. כל הפלגה, כל קרב הוא אצלנו יצירה של אניה, של חיליים, של מסורת, של נוהג ומשטר. אנו עוסקים תוך כדי קרבות ומלחמה במלאכת בנין מפעל שהוא שייך לכולנו. וכולנו שותפים שווים בבנינו. הצופה על הגשר, התותחן במשמרת, המטיק, הטבח, המלח והקצין. איש המספנה והמחסנאי. כל אלה היושבים על החוף והיושבים על הים. מפעל זה של 3 שבועות הפלגה וקרבות הוא מלאכת מחשבת של כולנו ועשינו מלאכה זאת בנאמנות. אם נבין את זה הרי למדנו דבר בקרבות האחרונים. לציון מיוחד ראוי צוות המכונאים באניות אשר לזכותם יש לזקוף הרבה מההצלחה שהושגה ע"י עבודה מתמדת ומאומצת, גלוי מסירות ויכולת מקצועית רבה.

מפקד שייטת

„זריזות“ לדוגמא

היה זה לאחר דו־קרב של תותחים ממושך ומיגע. לפתע נתקבלה פקודה לפתוח בהסתערות על האויב. ובאותו רגע ממש, כשאניותינו הפנו את תרטומיהן לעומת השייטת המצרית, הדגים האויב מבצע, שמעטים כמוהו לזריזות בתולדות הקרבות הימיים: בבת אחת, וכאלו על פי צו, פנו אחור כל אניות האויב ונמצאנו דולקים אחריהן במלוא הקיטור.

היה זה המאורע המשעשע ביותר בכל המערכה האחרונה. אכן, „זריזות“ לדוגמא.

משוט בחופי האויב

בשעה 23.59 עליכם לפתוח באש תותחים על ע. המטרות: שדה התעופה, תחנת הרכבת ורכווי האויב. השעה 23.00. הלילה אפל, השמים מעוננים וגשם דק מטפטף.

מהגשר אני שומע קללה עסיסית ואחריה: „טפוי, הרי אין לראות דבר, ממש חשך מצרים“.

העומק פוחת והולך. דרך צנור הדבור נשמעת קריאת הקצין שלייד מד העומק: „עשרים פדום, עשרים פדום, תשעה עשר וחצי פדום“.

לפי מד המהירות עלינו להמשיך עוד חצי שעה עד שנגיע אל מול המטרה.

נשמע צלצול לחדר המכונות. „המהירות הוקטנה בעשרים סבובים“.

הכל קשוב אך אין לראות דבר. והנה מתגבב הספק לב: האם אנו במקום הנכון? אילו אפשר היה לפחות להבחין את שרטוטי החוף. אך לעזעזל, אפלה כזו. העינים נצמדות למשקפת ותרות.

ואולי תעינו? יתכן גם כי הזרם או הרוח סחפו אותנו במקצת. העומק פוחת ביתר מהירות. אם נמשיך במהירות זו עוד כעשר דקות עלולים אנו לעלות על החוף.

„כל ההגה ימינה!“ — נשמעת פקודה.

ואחריה: „קורס מאתים ועשר“.

אנו שטים בקו מקביל לחוף. השעה 23.55. הכל דרוכים בעמדותיהם. אני מתכנל אחורה ורואה עוד גושים באפלה. אלו הן האניות האחרות בשייטת. גם שם ודאי כלם דרוכים.

23.59 — אש!

תותח החרטום פתח ראשון ואחריו עונה תותח הירכתיים. שלהבת האור מסנורת.

והנה מכון החוף, מתוך האפלה, נדלק זנקור ולידו נראים נצנצים. זוהי סוללת החוף הפותחת עלינו באש. אנו מגבירים את המהירות ביוזים בלי הרף. אין רצון להפסיק, אך אסור לעבור על כמות הפגזים שהוקצבה למטרה זו. הזנקור ממשיך לבלש והנה נעצר. האניה שמאחורינו נתפסה באלומת האור. היא משנה את כוונה ימינה ושמאלה חליפות. אש האויב מתרכזת עליה ואנו רואים את הפגזים מתפוצצים סביבה. שוב אנו פותחים באש על סוללת האויב.

והנה לפתע צעקת הצופה: „הם אבדו אותה“. ואמנם אין רואים את האניה בקרן האור. כולנו נושמים לרוחה. עברנו בשלום.

אנו מתקדמים לקראת המטרה הבאה.

ספינה עמדה להטרף

היתה זו, לכאורה, פעולה מיותרת לכתחילה. אנית מעפילים היתה בכל רע-אישם בחלק הצפוני של הים התיכון. כשקבלנו את הפקודה לגשת אליה ולהציל את אנשיה, נמצאנו דרומית מיפו. השעה היתה 1540.

הים היה רע ביותר: סערה מספר 6-7, רוח מספר 6, גלים בני ארבעה וחמשה מטרים הלמו את אניתנו, וזו התנוודדה כשכור רוקד. הגשם לא פסק כמעט אף לרגע, ופרקים התחזק והיה למטר דוקרני. עננים אפורים ושחורים כיסו את השמים, ואפשרות הראיה, במקרה הטוב ביותר, לא עלתה על שלשה מילין.

בשעה 2005 קבלנו שוב מברק: ספינת-המעפילים בכל רע. לאחר שעתיים פחות רבע — הוראה חדשה: להתקשר עם הספינה באופן ישיר.

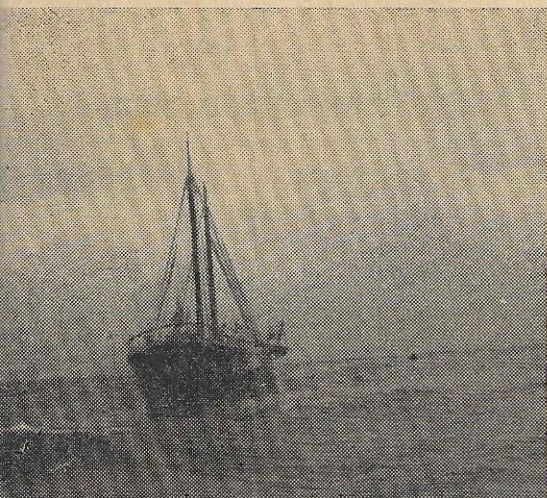
היתה לנו ההגדרה המשוערת של הספינה, אך תארנו לעצמנו כי הגלים יטלטלו אותה מזרחה, ולכן שנינו את הקורס במקצת. לא היה, בעצם, על מה להסתמך מחוץ לשקול-דעת ואינסטינקט. בשעה 0220 בלילה קבלנו ידיעה מהספינה עצמה: „אין לנו שום נתון להגדיר את עצמנו“. הסערה לא שככה אף לרגע.

אורות נצנצו בתוך החשכה. נסתבר כי היתה זו אניה בלגית, שחזרה לאיטליה ממסעה בלבנט. האם ראתה ספינה בים? — לא. לא ראתה מאומה. השעה היתה 0240. ושוב שעתיים ללא כל שנוי: רוח, גשם, חשכה וגלים מתקפצים. כנראה, השחר עלה מעל לעננים, משום שהחשכה נעשתה אפורה יותר. מהספינה באה ידיעה: רואים ממנה חוף — אף שום השערה היכן זה.

שוב שנינו את הקורס — בעיקר על פי הרגשה. השעה 0520. הרוח עדיין חזקה, מספר 6, צפונית-צפונית-מערבית. אולם המטר חדל, ובמקומו בא ערפל קל. הגלים קצרים וגבוהים, והשמים מעוננים. אפשרות הראיה: שלשה מילין.

למעלה: הספינה נזרקה אל חופי האויב.
באמצע: כיצד להעביר את קצה הכבל לספינה?
למטה: לאטה נגדרת הספינה הביתה.

„מפת המבצעים“ שבאמצע החוברת הוכנה ע"י מ. אריה.

הקשור לחבל של 80 פדום, וזה האחרון היה קשור שוב בקצהו השני לכבל של $2\frac{1}{2}$ אינצ'ים שארכו 60 פדום. את הכבל קשרנו אנו לחרטום אניטנו, במתקן להעברת תעלות, מתוך דופן האניה, ולתוכה, דרך ירכתיה.

ולאחר שעה ורבע של עמל, התחלנו לגרור את הספינה-הפעם לא היו שום תקלות מיוחדות. הפלגנו במהירות קטנה מאד, כמובן. הגרירה נמשכה עשרים וארבע שעות ו-20 דקות. הרוח פנתה בינתיים צפונה, ולמחרת הבוקר הפכה לצפונית-מזרחית. היא הלכה ושככה, וכש-הגענו שלושה מילין לפני הנמל הישראלי, שחררנו את הספינה וזו יכלה להגיע בלי קושי לחוף.

קשה לתאר מה היתה רוח האנשים על אניותנו. רובם ככולם רטובים היו עד לשד עצמותיהם, וכולם עייפים עד מות. אך הרגשת כולם — מרבה-החובל עד המלח — היתה אחת: הזדמנות כזאת שנתנה להם מזדמנת רק אחת בחיים. ימים על ימים עוברים ללא מאורע, ללא גוון כל שהוא ברוטינה הימית — רק כדי שיהיו האנשים מוכנים לפעול במהירות וביעילות בהזדמנות מעין זו, שהיתה לנו בעת הצלת ספינת-המעפילים.

רב החובל שנצח על המלאכה

אזרח ראשון לצי ישראל

כשבאו שלטונות נמל חיפה להקביל את פני 1503 גולי קפריסין, שבאו בקבוצה השנייה נוכחו לדעת שהגיע עוד נוסע ששמו לא נכלל ברשימת הנוסעים. היה זה ילד בן 6 שעות, שנולד לאחר ההפלגה מפאמאגוסטה בחצות הלילה, לחיה אדלר. ילד זה הוא ראשון להוולד על אניה הנושאת את דגל ישראל. כדי יורדי הים, הפך הילד אוטומטית לאזרח מדינת ישראל.

שעה 0740. אנו במרחק המשה או ששה מילין מן החוף. שנינו את הקורס דרומה.

שעה 0820. אניה נראת 45 מעלות מהחרטום שמאלה, כששה מילין מהחוף. הזאת היא? כן, זוהי.

הידיעה עברה בכל האניה כהרף עין, וההתרגשות בין אנשי הצוות גברה. מתיחות הצפיה והחרדה נמוגה בין-רגע. אפילו הטבח התחיל לזמזם שיר.

אנו לא ידענו כי הקשיים יתחילו רק עתה. לא עברה חצי שעה, וקבלנו מהספינה מברק בלשון זו: „אין לנו דלק. קחו אותנו הביתה“.

השאלה היתה כיצד להעביר את קצהו של הכבל לספינה. לא היה לנו כבל מתאים, אך החלטנו לזרוק להם חבל די עבה. ההכנות ארכו כשעה וחצי, ואז התקרבו לספינה.

שלחנו שלוש רקטות. רק השלישית הגיעה למטרתה. נתנו הוראות לקשור את החבל לשרשרת העוגן הימנית, אך לעטוף תחילה את השרשרת בחומר מגן.

אילו הסתכל בנו אותה שעה איזה טייס בעל-דמיון, היה רואה שתי ספינות העולות ויורדות על הגלים, כמו שני דובונים בצעצוע. ואולי היה הדבר מצחיק אותו במקצת. אולם, לאשרנו, לא היה שום טייס בשמים, ואף אנשי החוף נראה שישבו בבית בגלל הסערה, ולא הסתכלו במתרחש בים. אשר לנו, בשבילנו לא היה הדבר מצחיק כל עיקר: צריכים היינו להציל אנשים, שהפליגו ארצה לאחר כלי-כך הרבה תלאות באירופה; צריכים היינו להציל גם ספינה בשביל צי-העליה הישראלי.

הכל נראה כהולך למישרין. קצה החבל נקבע במקומו. הפלגנו.

אך שוב קרה משהו... נראה כי עובדי ספינת-המעפילים עייפים היו עד לאפיסת כוחות — ואמנם, זה שבועיים נמצאו בים. על כל פנים, לא קשרו את החבל כראוי, לא הגנו על השרשרת כפי שבקשנו — והחבל נשתחק בברזל ונקרע.

הגשם התחיל לרדת מחדש. הרוח היתה חזקה כמקודם והערפל כיסה את הים, ולפעמים גם את הספינה שבאנו להצילה.

עד שעה 1415 נמשכו ההכנות להתקשרות שניה. לא הפעלנו את הרקטיטה לעת-סכנה, בפרט שהלילה לא היה כבר רחוק. לא נותרה לנו אלא רקטיטה אחת, וההגיון צוה לשמרת. התקרבונו, איפוא. לספינה הנטרפת ככל שיקלנו וזרקנו ארבעה חבלי-קשירה. לא הצלחנו.

ושוב השלכנו חבל — והפעם הצליחו אנשי הספינה לתפוס. היה זה כבל של $2\frac{1}{2}$ אינצ'ים באורך 60 פדום,

ו"תינקות" צועדים בסך בבגדיהם החדשים, בחולצות הארוכות המגלים את צוארם הרם, הצומח כמגדל מוצק מתוך הצוארונים הרחבים הכחולים. עינים עליזות מציצות מתחת לכיפות הכחולות שרק "אצבע אחת" חוצצת בין הכובע לבין העינים. ועומד דים הבחורים ומתקינים את הכובעים ומרננים אחרי הפקודה החדשה.

לפתע עובר רחש — האניה על שתי ארבותיה הלבנות נכנסת לנמל. מתעופפות השחפים מעל, עטות אל הדגל המתנופף ברמה. הסירות על הים, הקורבטות של הצי הצעיר מלוות את האניה עד שנקשרת היא אל הרציף — כאניה מלכותית עם הפמליה שלה. פורצות קריאות הידידים הרבים, מתנופפות ידים על הסיפון. האנשים צמודים למעקה, רתוקים אל המחזה שנגלה לנגד עיניהם. התזמורת פותחת ב"התקה"; רבים מהעולים מסירים את כובעיהם כמנהג הגויים במעמד חגיגי. עומדים דום העולים, עומד דום הקהל הרב, עומדים החיילים והקצינים. ניתנת פקודה והקדטים — הימאים שפניהם הרצינו ברגע זה, עוברים על פני הספינה, מצדיעים — בפני העולים מצדיעים. מחוירים פני היהודים על הסיפון, נדלקות עינים. אחד ניצב על הסיפון העליון, לועס סיגרה בעצבנות וקורא בקול גדול: "תחי מדינת ישראל". — רק תמול־שלושם הוכה ועונה — עיניו אלה הרואות? ראה את הפלא — הם מצדיעים לו; לכבודו הוכן החג — התזמורת, החיילים הצעירים המצוחצחים, השמים הכחולים, ההמון המריע והצוחל — למענו — למען התינקות הורדרדים, למען האשה ההרה שבמאמץ הזדקפה בשעת נגינת "התקה".

ומצד זה — הבחורים ענודי סרטים וכוכבים במדיהם החדשים; האלמונים מההדר הקטנטון של עליה ב', האישי על הסיפון הריע וידע: לצעירים הללו הוא מריע; שבלילות אפלים הובילו ספינות ביד בטוחה, לאלמונים הללו שנתנו לו פקודות קצובות למהר לעלות על ספינות רעועות — בחופים זרים, בגלויית. הגניבו גבולות — גאלו — פשוטו כמשמעו — גאלו יהודים מחיי מחנות מנוונים, מגולה נכריה, מעבר ללא נשוא — אלה הצעירים, הנוקשים במקצת, המחוספסים, שלא שאלו שאלות, לא הבטיחו הבטחות, לאלה שהסעירו דמיון עולם, אלה גבורי המחתרת הנאורה.

חג להם היום למוצלים ולמצילים.

רחל א.

שלות חג ירדה על העיר. שבתון יום הבחירות פרוש על פני רחובות, מורדות ההר. מתאבכים הדים כחלחלים במפרץ, באופק מלבין החרמון, הים רדום. אנו נוסעים אל הנמל.

ועולה מן העבר זכר היום הוא. לא רחוק העבר, רק לפני כשנתיים היה הדבר. גם אז היה הים שלו ובנמל לא נראתה כל תכונה. העיר הוטלה בעוצר והעוצר הופר. בלילה הגיעה הידיעה האיומה — מגרשים את המעפילים לאי. צעקות המעפילים נשמעו ברחובות העיר, החרידו ללבבות. עם העברת הפקודה להגיע אל הנמל — ויהי מה — נהרו המונים מכל קצוות העיר — מלוכדים, בשורות צפופות מול מכונות יריה וטנקים וחיילים מכודנים. נורו שלושה הצעירים מהשורה הראשונה.

זהיום — ראיתם שוב, נדמה אותם הצעירים, חסונים, גאים, מחושלים בקרבות ממש — הם באו לפגוש אחים נידחים — הנמל לבש חג. התקשטו בדגלים צבעוניים כל האניות על הים, כמורדות ההר באביב. המוזמנים אל ההגיגה עוברים בשער הנמל והשוטרים בכפפות לבנות מקבלים את פניהם בחיוך של בעלי־בתים כקבל פני אורחים רצויים. והמחשבה הטרדנית אינה מרפה — כיצד הלכו אז אל שערי הנמל, מול לועות מכונות־היריה, חלום בלהות.

היום חג בנמל. סדר ונקיון שוררים בכל. השמש זורחת, נפגשים מכרים, — גם אז נפגשנו אותם האנשים כמעט, רק פניהם היו אחרות — פני נשים, כפני גברים, פני נוער כפני ילדים; זועפים, מוכנים לכל, בלתי נרתעים. היום — רוגעים הפנים ורק התרגשות של שמחה תראה בפניהם.

האניה מתקרבת. — נערכות שורות החיילים למסדר, השוטרים והמלחים הצעירים, מתגודדים ברחבה. צחוק ורצינות משמשים בערבוביה. שכנתי נרגשת ותוהה: "כל זה צמח לנו בין לילה. ראי את הבחורים בכחול, תינקות!"

אל ארץ חדשה

בכל שלטון בלתי מוגבל. ה"גלילה" במסעה מלא ההוד וההדר, שטה במתינות. ולפתע, כאילו על פי פקודה בלתי נודעת החלו כל כלי השיט הקלים להינתק מרציפים ועגנים, ושטו בשטח הנמל. האניות יצאו לקבל את פני הבאים, לנציים סובביה כזוכים ועליהן כתבות ברכה לעולים. הכל החל לנוע: ידים מתרוממות לברכה, קולות בודדים פולחים את האויר, מאות דגלים מתנופפים, להקות שחפים מתעופפים סביב "גלילה". היא נכנסה לנמל, אותו נמל אשר ממנו נעקרו עם חרפת הגירוש, הוזה עתה את מחזה הגאולה. בבת אחת נשמעו צפירות מכל כלי השיט. צפירות עבריות, צפירות סלביות, צפירות אנגליות (כן צפירות אנגליות!), צפירות דקות, צפירות עמוקות, צפירות קצרות, צפירות ארוכות; חיפה צפרה ודמתה הצפירה לתקיעת שופר של גאולה. ובראותנו את העולים באכסטזה של שיבת ציון, בשמענו קריאות התפעלות והלל, בהאזיננו בחרדת קודש לשירה הפורצת לקראת העתיד — התגנבה ללב שאלה: התהיה שירה אדירה זו לשירת העתיד ואת מבשר חיים חדשים?...

ומשהתבוננתי וראיתי את חיילי צי ישראל במסדר כבוד וברכה על ספוני אניותינו, זכרתי את דבר המשורר:

....היום אל ארץ חדשה אתה עובר... ג—ה

25 לחודש ינואר — אורת חג שררה בו. האם גרמו לכך הבחירות, מזג האויר ההססני, או דגלי הקוד המתנוססים בעליצות מעל כל סיפון בנמל — סוד כמוס הנהו.

ובעוד השמים מכסים צעיף כלולות דיקק של עבים, נראתה מרחוק ספינת הפאר של המוסד — "גלילה". גאה היא, ואחריה, כאחות נאמנה, אנית הצי "הגנה". בבטחה מתקדמות האניות לקראת חוף מבטחים.

הנמל המה. אנשים רבים הצטופפו על כל הרציפים, על כל גג מצוי בנמל ועל כל ספון וספון. אניות גדולות עגנו בצפייה ליד הרציף, בהשאירן את המקום היותר נכבד לזו השטה אל חוף מבטחים ועל ספוננו מטען יקר. קהל הצופים לא פסח על כל מקום הכשר לנקודת מצפה, למשלט בטוח. על הרחבה לפני מפקדת הנמל, וכן על גג בית-המפקדה, לבש המון זה מדים. כחולים של חיל-הים, מדים של צבא ההגנה לישראל, מדים של מכבי אש. ברחבה היו מדים אלו סדורים למופת והיוו יחדיו מסדר חגיגי לקבלת פני הבאים. מעל גג בית המפקדה נזדקרו ראשים סקרניים, התנופפו כובעים לבנים של מלחים שחומים.

מה שהוא התרונן בנמל, אם כי עדיין לא הושמעו צלילי המנון או נגינה. הכל אמר: צפיה. הזמן שלט

נציגי הצבא ביבשה, בים
ובאויר מצדיעים —
בפני העולים מצדיעים.

(גלופת "הדור")

הבטחת חופים

(לדמות היחידה)

אין ספק שאחד הגורמים החשובים לבטחונה של מדינתנו הצעירה — היא שמירת חופיה הארוכים הניתנים על נקלה לפשיטה ונחיתה אויב. ולשם שמירת חופים אלה הוקמה היחידה. לא קלה היא המשימה שנטלו עליהם אנשי היחידה. רבים הם התפקידים שהעמיסו על גבם. אך אם נסקור את פעולותיה של היחידה לאחר חדשים מעטים, הננו עומדים תוהים, ואין אנו מאמינים כי אמנם הושגו השגים חשובים אלה. אם כי תוך מאמצים רבים והתלבטויות לאין ספור.

בעברך לאורך חופיה של ארצנו — מצפון ועד דרום — תתקל בבסיסים ונקודות תצפית של יחידה זו, והם נראים טמירי סוד ועטופי צעיף מסתורין. ולא קלים היו „ימי בראשית“ אלה של הבסיסים ונקודות התצפית. רבים היו הקשיים שעמדו בדרך. ללא נשוא היו התלבטויות הנפש של כל יחיד ויחיד. לא פעם נתמרדה הנפש נגד תנאי החיים הלא נוראים, השיכון וחיי החברה שבתוך בסיסים זעירים אלה, המנותקים מכל ישוב, העומדים גלמודים במרחבי חולות החוף צופים אל הים הגדול. ...לא מעטים בתוכנו, בעלותם על יצועם הקשה

לאחר שעות מרובות של תצפית מיגעת, נעצו מבט קפוא באפלת הבונקר, ובלבם מכרסמת ומכרסמת השאלה: „מה ילד יום?“ אין זאת, אלא בשל גודל התפקיד שהוטל עלינו — שמירה על חופי המולדת — דחו הצעירים האלה כל ערגה לחיי נוחות והשלימו עם כל אשר זמן להם הגורל. כי שונים הם חיי יחידה זו מחיי האחרות, ומחייבים הבנה עמוקה לתפקיד ואהבה עזה אליו. ולכן לא מן הנכון עשו המפקדים שלא בררו ובחרו את החמר האנושי של היחידה. כי ללא הוי, ללא רוח חלוציות, ללא אהבה ועזרה הדדית — לא יתכנו חיי בסיסים זעירים. מי

שמכיר את ההוי שנתגבש במשך השבועות המעטים של קיום בסיס א, יוכל להבין לרוחי. במשך שבועות מעטים אלה הוקם בבסיס הוי מיוחד, הלך רוח מיוחד להבטחת החופים. אבל בעוד טרם נתגבש הלך רוח זה, הוי זה „נתפרדה התבילה“ והר אנשים פוזרו לכל עבר.

יש לדאוג על כן לעצוב דמות היחידה שעדיין היא בחיתוליה ובשלבי התפתחותה הראשונים. רק על ידי טפוח ערכים וספוק הצרכים התרבותיים המיוחדים לנו, יתלכד צבור זה מסביב ליחידה. למען שלמותה והעלאת קרנה.

א. אכולפיה

קורס לזרקורים

מתקיים באחד מבסיסי היחידה. אין מטתפקים כאן בהוראת השמוש בזרקור בלבד. תכנית הלמודים בקורס היא מלאה וגדושה וכוללת כמה וכמה מקצועות. הכונה להקנות ידיעות ומושגים יסודיים בשטח החשמל והזרקור.

שרטוט הכותרת: ד. גלבע. צלומים: י. אביאל
האחראי: המחלקה לתרבות בחיל הים
כתובת המערכת: מטה חיל הים, תרבות, תיא

אורות באפל

מסביב השך ועלטה. בכל השלך הס. רק אי משם
מילל תן ויללתו גוועת ללא הד. רוח קרה מנשבת
ומשחקת בתלתליה השחורים של הקשרית.
— „הללו שחף 1! מברק בשביל שחף 2...”

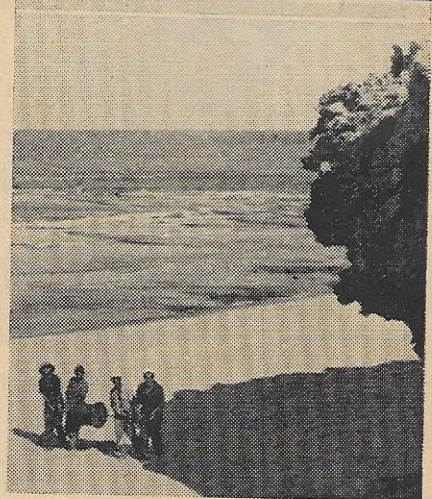
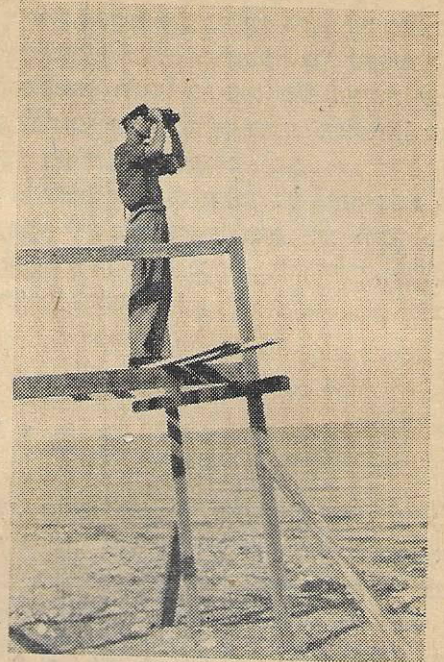
מעל נוצצים הכוכבים כבמתוך שטיח ענק הפ־
רוש מעל לשממת המדבר עטופת העלטה והרויב.
הנה נדמה כאילו נעקר האחד וזע ממקומו. אך אין
זה אלא אוירון המשאיר אחריו את הד מנועו הכבד.
— „היישר, עבור” — שומעת הקשרית את קול
חברתה הנמצאת הרחק מן העבר השני. לפתע הופ־
רעה דממת הליל וגורשה החשכה. קרן אור זנקה
והדפה את העלטה. אחריה מהרחק נתלותה אחותה.
עתה אפשר להבחין; למרגלותינו חונה האויב.
הזרקורים חושפים אותן לעינינו ולאוירון הבולש
אחר מטרה.

— „הללו שחף 2! הימינו... עוד מעט...” עתה נפ־
גשות קרני האור. גגות בתי הכפר נגלים לעין.
האוירון ממשיך להזכיר בהד המנוע את קיומו...
כברקים מסנורות עינים — הפצצות המוטלות עתה על
האויב. רגע — קול רעם מזעזע את היקום והדן נבלע
הרחק על פסגות הגבעות הרחוקות. שוב חג האוירון
מעל למטרתו המוארת ושוב עולה הזעזוע. — עוד
מעט וגם נקודה זו תהיה בנופלים.

רוח ומבצע

לא נסתייע בידינו לכתב על הרוח והוי היחידה.
חסרים היינו בטאון משלנו. אך למרות זאת תדיר
ידענו לחיות בהם ולהחיותם בתוכנו. ואם כי הול־
בשנו מדים חדשים ונשתנתה הרוח ביחידות — בכל
זאת ידענו להחיות ערכים וקנינים משלנו. שלנו —
בלתי שאולים, שאנו יצרנום ואנו טפחנו אותם.
ואותם מוצאים אנו בבסיסים הזעירים, ביציאות מבצע
של אנשי היחידה. אך, משום מה לא ידענו לספר
עליהם ולא הרבינו להעלותם בפני הצבור הרחב.
הנשאר נחבאים אל הכלים ולא נספר על הישגים
אלה שלנו?

אנסה למסור במלים מספר על הרוח האיתנה
ששררה בתוכנו בימי מבצע זה. בימים ולילות
שעשינו בתוך השממה הרחבה — בחזית אחת.

רצון טוב.

בימים מעטים אלה נוכחנו לדעת עד כמה הכרחי לנו לשמור על הרוח שנתגבשה בנו. שעלינו לטפחה שתפעם בנו תמיד. כי היא היא היחידה שתעזור לנו להתגבר על משברים ברגעי הבדידות, שמדרך הטבע יופיעו בחיי יום-יום.

מי שזכה והיה, מי שעמד על אותן שעות יקרות שעשינו יחד במרחבי השממה, ידע להבין מה רב ערכה של רוח למען גבושה של היחידה, למען הבראתה והשבחתה.

א.

ח ב ל י ק ל י ט ה

„כאן“, הראתי באצבעי „זרע“. הוא הביט שותק. לא אמר מאומה. מקץ שבועים לפני הגיעי למקום ראיתי משהו גחון ליד חזית הבית. וידעתי... ירדתי מהאוטו והוא בא לקראתי וידיו שחורות מאדמה. „איני יכול ללחוץ ידך“, אמר בשמחה רבה, „בואי וראי“. ומה הזו עיני? ערוגה קטנה, קטנטונת, גזרי עץ תקועים מסביבה, וירק במצבך — עלי הצנונית. הוא ביקש שאביא עוד זרעים. העוקץ התמידי שבדבריו לא היה הפעם בשיחתי עמו. ובנסעי חזרה משם הרהרתי: היתכן, עם זריעת הצנוניות באדמה וקליטתם, נשתרש גם הלז באדמתנו? אמנם כן, יתכן ויתכן.

א. ז.

משנודע על היציאה, רבים היו המתנדבים. אך לא לכולם עמדה זכות זו. ואלה שזכו ויצאו — לא הכויבו. ונהפוך הוא — הם זכו להיות מוסיפי נדבך, לבנה נוספת, בבנין החיאת הרוח וההוי שלנו, של היחידה.

ביציאה זו, שלא במעט סכנות היתה כרוכה, במבצע חשוב ורציני זה, ידעו אנשי היחידה לגלות את הסגולות והמעלות שנתברכו בהם, הם הוכיחו כי כשם שיקרה להם הפעולה כן יקרה הרוח שעליה קיימת היחידה וידע כל אחד לחיות בהבנה והערכה כלפי הזולת. לקיים יחסים תקינים ולגלות ולטפח

התרבות הגיעה... בקריאות אלה קיבלו החבריא את פני שאלתי לחדר התרבות ומיד הומינו עצמם להיות מורי דרך עבורי.

הבאת עתונים, הבאת שבועונים, רדיו פטיפון, תקליטים ומשחקים? כל זאת השמיעוני בעת שעלינו במדרגות הבנין.

חדר התרבות; שולחן יתום עמד באחד הפינות וספסל עזובירעו היחידי של השולחן. הקירות הערומים ללא תמונה וקישוט השרו מצב רוח בדידותי.

אחוז ניכר מבין אנשי הבסיס הם גח"ל. מבולגריה. והם אשר עטוני מכל צד. הם רוצים ללמוד עברית. „הבי ספרי לימוד, אנו נלמד בעצמנו, העיקר, ספרי למוד“.

הייתי נרגשת לשמע דבריהם. ביניהם עמד בחור אשר לא שיתף עצמו בשיחה, ולאחר שנתמעטו העומדים סביבי קשרתי עמו שיחה. אף הוא מיוצאי בולגריה. ציני מאוד ולבקשת חבריו לספרי לימוד — גיחך. הוא שלט בשפה העברית, בילדותו למד מפי אביו הציוני, אך מאז הגיעו לארץ, מתכן הוא תכניות כיצד לעזבה... הוא אינו שונא את ארץ ישראל אך רוצה הוא לברוח ממנה. ומדוע? קשה לו לענות, לא כך תאר לעצמו והתיאש...

לאחר ימים מספר הגעתי שוב לבסיס זה. שאלתי לבהור. הוא בא אלי ושאלה בפיו, „ההבאת ספרי למוד?“ רגזתי, „מדוע אינך מאמין ברצונם הטוב של חבריך?“ הוא ענה בגיחוך.

— „הא לך“, הוצאתי מכיסי חבילת זרעי צנונית ומסרתי לידו. אחזתי בידו והובלתיו אל חזית הבנין.

אנשי „הבטחת חופים“ אינם עוסקים בתצפית בלבד. עיניכם הרואות.

צלומי המונטז' בחוברת סודרו ע"י ד. גלבע

האלחוט בציינו

בפני „מציאות קיימת“, ויש לגשרם באמצעים שבידינו.

גם מתחנות החוף למדנו הרבה. כפי שכבר הזכרתי, דרושים מכשירים מיוחדים לכל סוג של תקשורת. זה מחייב להפעיל יותר ממכשיר אחד או שנים בתחנת החוף, היות ויש מצד אחד, הפרעה הדדית בין שני מכשירים הפועלים בבת אחת בקרבת מקום, ומצד שני יש הכרח ברכוז כל צורות הקשר במקום אחד.

הפתרון הוא בהקמת תחנה משדרת ותחנה קולטת, המרוחקות אחת מהשניה מרחק פיזי ומחובר רות ביניהן באופן חשמלי, כך ישנה אפשרות להפעיל מהתחנה הקולטת כל מכשיר מבין הרבים הנמצאים שם, מבלי להתקל בהפרעות הדדיות. עדיין אין המסכות מרשות לדון ביתר פרוט על האלחוט בציינו. אך כדאי לזכור שהתחלנו בקשר הפרימיטיבי ביותר (לאנשי עליה ב' ודאי זכור עוד המכשיר) וכיום הגענו כבר לתחנות אלחוט החדישות ביותר.

ועוד, אל לנו לשכוח שהמסורת שלנו אינה אלא בת 270 יום בלבד.

צ

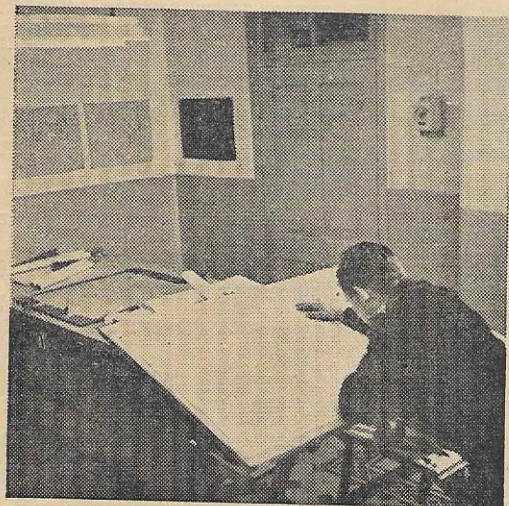
מבין כל צורות הקשר הנהוגות בחיל, תופש האלחוט מקום נכבד ביותר.

בנגוד לימי הבראשית שלנו, בהם השתמשנו במכשיר אחד, שמתפקידו היה למלא את כל דרישור תינו, הגענו גם אנו למסקנה (הציים האחרים הגיעו לכך מזמן), שיש הכרח בשמוש במכשיר מיוחד ובתדירות מיוחדת, לכל אחת מצורות התקשרות, בין האניה והתחנה השניה, היכולה להיות קבועה או ניידת בכל מקום שהוא: בים, באויר או ביבשה.

כשהגענו להכרה זו והתחלנו לבצעה, נתקלנו בבעיות רבות, וביניהן קשות למדי.

אמנם לא במעט נעזרים אנו בנסיונם של ציים אחרים, שגם הם בזמנם נתקלו בבעיות דומות, ואת פתרונן אנו מוצאים כיום בכל מיני חוברות שפורסמו על נושאים אלו. אך בדומה לצורה המיוחדת של צבאנו בכלל וצינו בפרט, כן מיוחדות אצלנו הבעיות בשטח האלחוט.

די אם אזכיר, שבכל צי אחר נבנה ציוד הקשר, במיוחד, בהתאם לתנאי האניות, בו בזמן שאצלנו, גם האניות וגם הציוד האלחוטי מעמידים אותנו

במעבדת הקשר

ד ע א ת ה מ ס פ נ ה !

היתה "בוערת" והספינות נאלצו לחזור במהירות למקום פעולתן, היו החברים מתחרים ביניהם ומרבים בשעות נוספות. כעדות למידת יעילותם של עובדי המספנה תשמש הפסקא במכתבו של ראש אגף המבצעים אל קצין התיקונים: "אתה ועובדיך הוצאתם לפועל עבודה, אשר באופן יחסי לא היתה נעשית אפילו ע"י המספנה המשוכללת ביותר". בערב עם גמר העבודה, חוזרים עובדי המספנה למחנה ואז נהפכים הם למלחים רגילים שפקודות וחובות המחנה חלות עליהם. מתמרמרים הם על הכפילות הזאת הגורמת לקשיים מיותרים, מלאי רוגז הם על קשיחותם של אנשי המטה שאינם מבינים לרוחם ולצרכיהם המיוחדים.

קשה להם בתור אנשי עבודה שהזמן נחשב אצלם בקטגוריה של יצירה, להבין ולהצדיק את הכבוד המשרי-דית שמסביבם. נלחמים הם במסגרת חיל הים על זכויותיהם, חותרים הם לשכלולו של החייל ורצונם היא שהעבודה המפרכת שהיא מנת חלקם, תוערך כראוי ותשמש למופת לכולם.

בתור אנשי עבודה המקדישים את מיטב כוחותיהם לשיפור המספנה ושיכלולה, נבצר מהם להבין ולהצדיק ולמשוך בעול חוקים ומצוות שלדעתם אינם באים להוסיף אלא לגרוע.

ואמנם נאבקים הם על זכויותיהם, חותרים לקראת שכלולים בעבודתם ותובעים ומבקשים להעריך כראוי את יהושע מפעלם.

המכונאי מתחת לספון

בהכנסך לסייר במספנת חיל הים אשר בנמל חיפה, תתקף אותך הרגשת ביטול עצמי למראה האנשים העמלים ואצים, כל אחד וכלי עבודתו בידו. אצים — פשוטו כמעשמו כי אין הליכה במספנה, העבודה ממריצה, המכור נות מחכות. והמכונה "אינה יודעת חכמות", היא צריכה לפעול, לרוץ והפועל הרגיל למכונה אינו יכול לראותה בעמידה מבוששת של חוסר פעולה. גם היא מתישה את הכוחות, גם אם יש הרגשה שפשוט קשה לעמוד בהתחרות וצריך להפסיק, ולוא אף לרעג, בכל זאת ממשיכים, אין ברירה, המכונות הן המצוות.

זוהי בעצם הרגשתו של עובד המספנה, הוא גם הקו המבדיל בינם לבין השרותים האחרים. רווחת הדעה אצלנו שהמספנה היא האגף שהכל דופק בו. המקום שתאריך ושעה אינם בבחינת דבר שמותר לנהוג בו זלזול. יודעים ע"כ מפקדי הספינות ומכונאיו, כשנוקקים לתקון חלקי מכונות, ולוא גם המורכבים ביותר, שהעבודה תבוצע בתאריך שנקבע מראש. הבחורים יעבדו גם בלילה ואף למחרת היום, למען סיים את המלאכה בדיוק ובזמן, כי יודעים הם שבביצוע מלאכתם תלוי גורלה של כל הספינה, ועל כך גאותם.

מספר רב של בעלי מקצוע מכל הענפים, ובעיקר מענף המתכת, דרושים לה לקיומה של המספנה; החל מיציקה וגמור בעיבוד וליטוש חלקים כדי דיוק של אלפית האינטש. הנפחים ליד האש וההרטים עם כלי המדידה המורכבים המצריכים חישובים וידיעה יסודית בתורת המטלורגיה והחשבון.

אניה הצריכה תיקון נבדקת ע"י קצין התיקונים והוא רושם את החלקים הצריכים הילוף או תיקון בלבד. עובדי המספנה עולים אז על האניה ומפרקים את המכונה, במקרים קלים של החלפת חלק מוצאת לפועל העבודה במקום, אך במקרים יותר מרכבים מעבירים את המכונה לבית המלאכה של המספנה ואז היא עוברת את המחלקות המתאימות. יש והחלק או המכונה עוברים שש מחלקות עד שהם מוחזרים לאניה.

מרבית עובדי המספנה, שנים של שרות בציי הבריטי מאחוריהם. האחרים הם בעלי מקצוע ותיקים בענף המתכת. בעטיו של מפקד המספנה (שגם הוא שרת בציי הבריטי) שוררת בין העובדים רוח צבאית בריאה שיש בה גם מן החלוציות. הרצון להוציא עבודה יותר משוכללת ולעזור לחבר המפגר במקצועו, הן תופעות המציינות את חיי יום של עובדי המספנה. היו זמנים, כשהעבודה

להיות או לחדול?

(לדיון על עתיד המספנה)

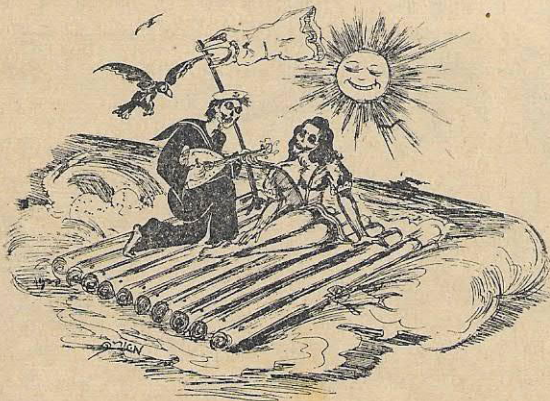
נעשית על דינו.

במשך הזמן גדל מספרנו עד ל-110 איש, העובדים עבודה פיונית קשה. היו תקופות שהאנשים עבדו בלי הרף יומם ולילה, בתנאים קשים, בלי כל תוספת מזון, בבגדים פרטיים, מבלי לקבל אפילו חופשה של יום אחד. לחמנו אז על ציוד חדש הנחוץ לעבודה, אך לא היתה און קשבת לכל זה. בקשנו אכל טוב יותר, בגדי עבודה... — דבר לקירי! הכושים הם האחרונים בתור. קודם כל יש צורך לדאוג לקצינים, הרי הם צריכים ל"הופיע". ובכלל, מי הם אנשי המספנה?! — שואלים שם... למעלה, תמיד יש להם טענות נגד המטה, ואולי בכלל לא כדאי להקים בית-מלאכה כזה. אולי נסגור אותו, ואולי אחרת..."

מותר להסתכן... בואו אנשי הפקוד! בואו הקצינים המארגנים את התערוכות ב"בית-המלח", שקיום המספנה אינו ידוע לכם! בואו ובקרו במספנה ותוכחו שקיים כח מקצועי גדול, שתקן והפעיל את הצי שלנו בכחות עצמיים ובתנאים קשים, וממשיך לדאוג לו יומם ולילה, מתוך הכרה, שאת התקונים שהוא עושה ומוציא לפועל, הוא מכרה לעשות ב-100%, היות והיי חבריו היוצאים לים תלויים בעבודה ובתקונים אלה. הוא גם יודע שעבודה הנעשית ב-100% לא יהיה צרך אחרי זמן קצר לשוב ולתקנה, על מנת לקבל שנית את השכר.

לכן, חושב אני, שיש צרך לשנות את היחס הזה למספנה. לעזור לה ולהעמיד אותה כיסוד לקיום צי בריא וגדול.

פלטי

בהודמנות זו שנתנה לי אנסה לכתוב קצת על הקמת המספנה, שמעט ידוע עליה בתוך חיליהם, בפרט במטה, למעלה...

הייתי בין ראשוני המתגייסים לצי. היה זה בחדש מאי. כשהתאספו בעלי המקצוע הראשונים, החליטו לפלוש לביה"מ העזוב והשדוד של "מחלקת העבודות הצבוריות" ע"י הנמל. בביה"מ כבר לא מצאנו אף פטיש או פצירה אחת לעבודה; אף מכונה אחת הראויה לשמוש. שתי המהטרות והמקדחה שנמצאו במקום היו מהטפוס הישן מאד ושבורות בחלקן (אחרת היו גם הן "עושות ודאי רגלים..."), והיינו מוכרחים להתחיל לתקן בלי כל כלים כדי שנוכל להתחיל בעבודה. אז היינו בסה"כ כ-30 איש. בינתיים נודע לנו שאי-אפשר ל"השיג" מכונות וכלים הדרושים לנו, ויצאנו ארבעה אנשים בלווי קצין והתחלנו במלאכה. פרקנו מכונות מיסודותיהן; חפשנו אחרי כלים הנחוצים לנו ואיפה אי-שם מצאנו את הנחוץ. העמסנו בעצמנו את כל השלל על המכוניות והעברנו אותו לחיפה. וכאן התחילה העבודה! זרקנו את המכונות הישנות החוצה; הרכבנו את המכונות שהובאו; מיינו את הכלים וסדרנו מחסן כלים שהתחיל לשרת את העבודה. אחרי עבודה מאומצת הצלחנו להקים בית-מלאכה שאפשר היה לעבוד בו פחות או יותר. וכאן נתגלתה לנו פרשה מכאיבה עד מאד, והיא: שקבלנים פרטיים התחילו בתקונים באניות והם טוענים, שאנו לא נוכל להוציא לפועל תקונים כה גדולים ומסובכים ועלינו להסתפק רק בתקונים קטנים, כמו: "תקון ברוז", "מנעול בדלת" וכו'... כך עברו מספר ימים בצפייה לעבודה והיא לא באה. לא ראינו ברירה אחרת, אלא לקחת את העבודה בכה. הקצין שלנו, או ה"אחראי על בית-המלאכה", פנה למטה והודיע על התמרמרות גדולה בין האנשים, שאין הם מסכימים שהעבודה תמסר לקבלן ושהצי יצטרך לשלם הון כסף, בו בזמן שהם גויסו לתפקיד זה. בתור בעלי מקצוע, ורובם בעלי מקצוע בדרגה גבוהה ביותר בתקון אניות, הוא הוסיף שהחלק הגדול מהם שרת בצי הבריטי כ-4—5 שנים ושהיתר עבדו בתקוני אניות בחברות כגון "קירשטיין" ו"הולצר" ושהאנשים לא יסכימו בשום אופן לשבת בחבוק ידים.

התחלנו ביזמתנו אנו לדחוק את רגלי החברות הפרטיות מתקון האניות וזה שבעה חדשים שכל העבודה

העושים בעץ

(על מחלקת ה"מבנים")

מדוע נפלינו לרעה?

המספנה של חיל הים מהווה חוליה איתנה בשרשרת הארוכה של מפעלי צבא ההגנה לישראל. תפקידים רבים נועדו לה, כגון: תקוני גוף האניות, מכונות קיטור, מכונות שריפה פנימית, דודי קיטור, מנועי השמל וכו'. כל העבודות הנ"ל מבוצעות ע"י בעלי מקצוע, שרובם שרתו בצי הבריטי והתמחו יפה במקצועם. הודות לעבודתם היעילה, הצליחו אנשי המספנה להפוך את אניות המפעילים שלנו לאניות מלחמה המוכנות לעמוד בבטחון מול אניות האויב ולהכריען במערכה.

ואף על פי כן, לא עלה בידו אנשי המספנה לזכות בתמורה, כי משום מה הופלו לרעה לעומת המחלקות האחרות שבחיל-הים. שלבים רבים עברו על אנשי המספנה עד הגיעם עד הלום. עם פתיחת המספנה, כלומר לפני כעשרה חדשים, כבר היה מורגש הבדל בין צוות המחנה לבין עובדי המספנה. בו בזמן שהראשונים היו פטורים מתפקידי שמירה ותפקידי חוץ, היו האחרונים נאלצים לשאת בעול השמירה בלילות לאחר יום עמל קשה. אף הנטל של מסדרי בקר ומסדרים אחרים היה מוטל על אנשי המספנה בלבד. פקידי המחנה, המחסנאים, עובדי המטבח והדרי האכל היו משוחררים מתפקידים אלה. עובדי המספנה, שהיו לפנים קצינים ורבי סמל בצי הבריטי — משרתים במחנה כטוראים ונתונים למרות סמלים שהם בעצם היו שליטי המחנה, הדברים הגיעו לידי כך שסמלי המחנה אסרו שני "טוראים" שסרבו להפור מקלטם, משום שלא קבלו בגדי עבודה, על אף בקשותיהם הרבות. מובן מאלינו כי הסמלים עמדו חיש על טעותם ו"האסירים" שוחררו כעבור שש שעות, בקבלם רק או בגדי עבודה.

אנשי המספנה נאבקו מרה עד אשר בוטלה גזרת שמירתם בלילות, אבל עם זאת סבלו עדיין מתקנות המורות שחלו עליהם. קרו מקרים שכמה מאנשי המספנה שהיו מבוססים בעבודתם נשלחו לפתע למקומות אחרים, מבלי ששולחיהם יתיעצו תחילה עם קציני המספנה. אף קצין לשעבר (שהנו, אגב, מהנדס מכונות), נאלץ לעזוב בצורה כזאת את המספנה לזמן מה ולהפך לשומר בנמל. עצם העובדה מראה כמה מדוכאים היו עובדי המספנה, ולמרות הכל, המשיכו לעבוד במרץ, למען המאמץ המלהמתי, בתקוה כי מצבם יוטב.

ואמנם תקותם לא היתה לשוא. לאט לאט לבשה המספנה צורה של מספנה ממש. היחס כלפי המספנה מצד סמלי המחנה הוטב הודות להתערבותו הישירה של קצין התקונים. אחד מאתנו נבחר להיות מקשר בין המספנה לבין שלטונות המחנה ועליו הוטל התפקיד לטפל בבעיות עובדי המספנה. אף על פי שחלה הטבה נכרת במצבם של אנשי המספנה, מורגשת עדיין היטב ההפליה לרעה כלפי האנשים הנ"ל. עדות לכך תשמש חלוקת הבגדים (סמלי המחנה קבלו את תלבושתם טרם שסמלי המספנה קבלום). לאנשי המספנה נשאר, איפוא, להודין בסבלנות ולקוות לשפור מצבם.

היתה זו תקופה של אנדרלמוסיה; הבריטים טרם עזבו את הארץ, הנמל היה נתון לשלטון המנדט המתפורר, עם זאת היה הישוב בעצם ימי ההתארגנות לקראת קרבות גדולים שאיש לא ידע את הקפם. באותו פרק זמן החל להוסד גם חיל הים. קבוצת אנשים, יוצאי הצי הבריטי, התארגנו במסגרת זו לשם הקמת המספנה. המחלקה לנגרות לא מנתה אז יותר מ-8 אנשים ולא דוקא עובדים מקצועיים בים. ללא תנאים, ללא אנשים וכלי העבודה הדרושים, התחלנו במרץ בפתוח הענף. שורת אניות המפעילים, רמוזה לנו מעבר שובר הגלים, להכניס בהן רוח חיים ויהי מה.

היו אלה ימים של מאמץ ללא גבול וללא השבון של שעות עבודה. התלבטנו בהשגת אנשים מתאימים, רכישת מכונות לעבוד עץ, אסוף כלי עבודה ממקורות שונים ועל הכל נתקלנו בקשיים שונים ולא ידענו בדיוק מה עלינו לבנות מאניות אלו.

וכיום בהכנסך לנגריה תמצא בית מלאכה הומה ברעש מכונות והולם פטישים. עשרות רבות של בעלי מקצוע שהתמחו פעם בצי הבריטי "ענף" ושאר חברות לבנין סירות ועבודות ים, התרכזו בבית מלאכה זה. מה שמציין עתה את המפעל, הוא כושר פעולה רב ומכונות משוכללות ביותר.

עם רבוי העבודה היה עלינו לחלק את בית המלאכה לענפים שונים. ענף בנין סירות, המספק סירות מכל הסוגים וביחוד סירות הצלה לאניות וסירות מנוע לקשר בנמל. בעיקר עוסקים אנשי ענף זה בהחזקת השיטת הקטנה.

עם בוא החרף רבתה העבודה; יש לחסום את ספוני האניות בפני צליפה, יש להתאים תנאי מגורים לאנשי האניה, ועם הפעולות האחרונות — אף להרכיב כלי נשק קלים וכבדים על ספוני האניות.

ענף הנגרות עוסק בעיקר ברהוט ובנין לשם ספוק צרכי-האניות הדחופים; בחדרי אוכל, מקומות מגורים, חדרי תרבות, מרפאה וקריאה, המהווים חלק חשוב והיוני בחיי האניה.

כיום אנו בונים כבר את הסירה הראשונה. אך בטוהני שאם שפור המצב, נתנו לנו ההזדמנות לבנות סירות בקנה מדה גדול, ואף סירות גדולות. עובדי המספנה הוכיחו את יעילותם ורצונם הרב לפתוח ענף זה ובבטחון גמור יכולים אנו לתכנן הקמת מספנה גדולה ויוצרת.

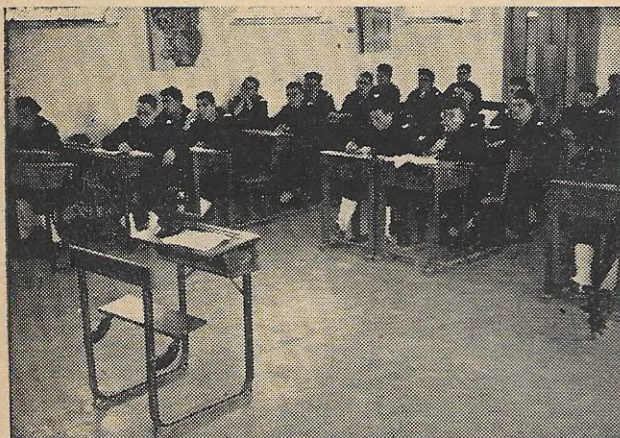
איש המספנה

עם סיום הקורס לחובלים

ומאד נרצה שאותה מסורת שהחלה על שפת ימה של קיסריה תמשך ותגדל ותהיה גם באניות, גם בבית הספר בט. גם באקדמיה הימית, לכשתקום. אנו מסיימים את הקורס בתקוה שנשמור על מסורת זו ושנוסיף לה עוד נדבך. אנו מסיימים בתקוה שפקוד מתנה ההדרכה המרכזי יעשה את הכל לשם כך, לשם עיצוב איש ים ישראלי מעולה. אנו מסיימים בתקוה שקורס ב' ימשיך ויגמור את לימודיו ביעילות והצלחה וינחיל לקורסים הבאים את אותם הערכים שהיו לנו ולא לה שלפנינו. אנו מסיימים בתקוה להכנס לעבודה ולהרבות עבודה, ושולחים תודה וברכה למארגני הקורס שחרדו לקיומו ועשו הכל למענו, ולכל אלה שעזרו לו. ברכת הצלחה למחנה ההדרכה המרכזי, וברכת הצלחה לקורס ב'.

לא אנו היינו הראשונים למלאכת הים. לא אנו היינו הראשונים ללמוד את הים, העבודה בו ומנגנון אניה. היו כאלו שעשו זאת לפנינו — אותם אנשי הפל"ים. והקורס הראשון לחובלים לא שלנו היה אלא שלהם, ולא אחד היה אלא חמשה. יש לזכור זאת ולהעריך זאת כראוי, ובהוקרה. ומשום כך יש להסתיג לא מעט מאותם מושגים שהכבירו עלינו למכביר — מושגי הראשונות וההערכה שבצדם. לא אנו הראויים כל כך למושג זה ולהערכה זאת. אנו רק הקורס הראשון לצי ממש במדינת ישראל, אולם אין אנו ראשונים לים ולעבודה בו.

אנו גאים באלה אשר היו לפנינו, אנו גאים בעצמנו על כי אנו ממשיכים ועל כי נפל בגורלנו להיות הראשונים, העוברים ממלאכת הפל"ים לחיל-הים. ונהיה גאים באלו אשר ימשיכו אחרינו.

המשיטים במצעד ועל ספסל הלמודים

לבעית הארגון הפנימי

ההברתי שפעל במחננו הראשון בצורה יעילה למדי, החל להיות מופר על ידי האנשים. הארגון הפנימי התרופף כיון שאותם האנשים שפעלו בענין זה בהתחלה — עייפו, גם לא רצו להמשיך, נוכח אי-שיתוף והסכמה מצד רוב האנשים. על המצב באניה אין להרבות בדברים. הוא לא היה טוב ביותר, ומכל הבחינות. ובטוחני שיכולנו להשיג הרבה יותר — החל בשם טוב וגמור בידיעות — לו ידעו האנשים להבליג יותר ולהתפרק פחות. מצבנו מבחינה זו בס. ל. לא היה טוב מזה שבאניה ואולי אף יותר גרוע. רק בט. שוב התאסף כל הקורס והקים את הארגון הפנימי. וגם כאן דומני הוכיח הארגון

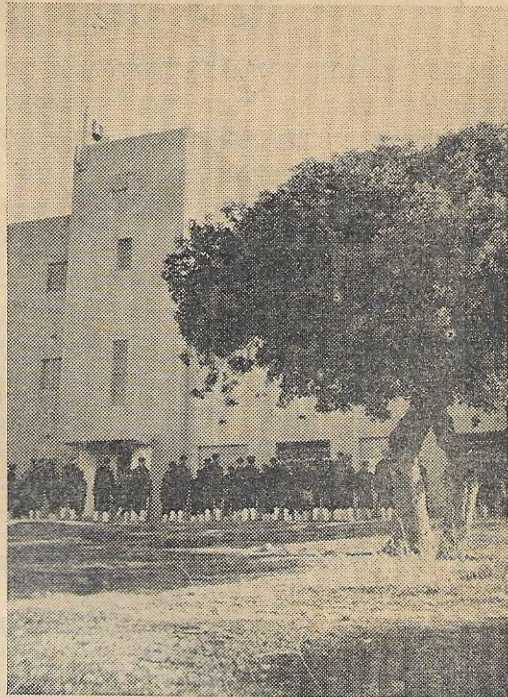
עוד בימים הראשונים, עלה ענין זה של ארגון פנימי. הוצע, שבקשר לדברים הנוגעים באופן ישיר לכל החניכים בקוהס — כחניכים בקורס — יהיה דיון משותף וההחלטה משותפת ומחייבת. ההצעה נתקבלה, וכמעט כל הדברים שנגעו לקורס באופן ישיר, נדונו על ידי כל חברי הקורס והוחלט עליהם ברוב קולות. צורה זו של ארגון, היתה לה מטרה אחת עיקרית — הסדר החיים בצורה היעילה ביותר ועזרה לארגון הקורס והצלחתו. דומני שלאור הנסיון שקנינו, הצדיק הדבר את זכות קיומו. באניה כבר היה אחרת. כאן חלה מין התפרקות. ההסכם

דבר, צריך להיות ראוי לכך. וביחוד בצבא. כנות עצמית והגשמה עצמית הם תנאי מוקדם לכל דבר ולכל תביעה. קודם כל עליך להיות בסדר גמור כלפי ההוק הקיים וכלפי אותם הדברים שאתה מדבר עליהם ותובע אותם מאחרים. ובקורס, לצערנו, היינו עדים לתופעות שליליות ממין זה. כאן טמון סוד קיומו וערכו של הארגון הפנימי ובזאת יבהנו המצדדים בנכותו.

ומתוך שאני מניח, שיש צורך בארגון פנימי, אני אומר שהוא צריך לפעול כאותו יחיד. הוא צריך להוכיח את תקינותו שהרי עיקר תפקידו הוא לתבוע. אולם לתבוע כפי שצריך, כפי שהחוקה אומרת. אם ע"י מכתב אישי — הרי כך. אם על ידי במה ספרותית — הרי כך. על כל פנים תמיד להיות בסדר ולעשות הכל בצורה ובדרך שתביא מקסימום של תועלת. ואת זאת אפשר להשיג רק ע"י דרכי בניה, על יסוד החיובי. על יסוד השלילי אין להשיג דבר. על ידי שביתות, הפגנות ותגובות דומות לאלו אין להשיג דבר בצבא. ובשבילנו הרי לא התגובה העיקר, אלא תיקונו של דבר. יש להשיג זאת על ידי העלאת הדברים וביורום ולא על ידי הקמת רעש ו"ברוגז". „אילנות סרק קולם הולך" אמרו חז"ל. כנראה שכחו של משפט זה עודו יפה גם בחברתנו. ערכו של אדם ושל צבור, נבחן רק בבניה ועל ידה הוא עולה. ההורס — אין ערכו גדול. שביתות ספונטניות, הפגנות, הקמת רעש — כל זה קל מאד. זה ספונטני, זו התגובה הראשונה. אולם, לא תמיד תגובה זו יש בה גם מן התבונה. ובקורס זה ראינו לא פעם, שהשיקול בא במאוחר, והתגובה היתה ראשונית מאד, שלילית מאד והורסת.

יש לשים לב לנסיון שרכשנו בהקמת הארגון הפנימי בקורס הפנימי וללמוד ממנו. כי עם כניסתנו לעבודה, יצטרך כל אחד להתוות את הקו שעל פיו ינהג, ובין השאר עלול הוא להתקל גם בדבר זה. וטוב שחברים יסכמו לעצמם ויקבעו את עמדתם בענין זה, וטוב שידעו להבחין ולקבוע מה החיובי בזה ומה השלילי. וטוב שמפקדי הקורס ישימו לב לנסיונות אלו שנעשו בקורס זה. כי את החיובי שהיה בו, חובה לנצל כדי לעזור בכך לקורסים הבאים.

מן הראוי ששאלת הארגון הפנימי ביחידה תזכה לתשומת לב בתוכנו, כדי יתכן ובהתעלמותנו ממנה אנו מאבדים הרבה ערכים ואמצעים לשפור היחידה והעלאת רמתה. עמדם

המשיטים אינם עוד כאן אך קצת היסטוריה, ודאי יש כאן

את יעילותו. על כל פנים נבע מתוך מגמה של שלמות הקורס והצלחתו.

לדעתי, יש ערך רב לארגון פנימי כזה, כאשר האנשים מכירים בו ומכבדים אותו, כלומר — את עצמם, והופכים אותו לכלי שרת מחזיק ברכה.

אנו רוצים ברמה גבוהה של הצי. נשיג זאת קודם כל על ידי העלאת הרמה האישית. ובראש וראשונה מצוים על כך הקצינים, וארגון פנימי יכול לעזור הרבה בענין זה. הומר זה שבקורס לקצינים, אם טוב הוא ובעל רמה יוכל לעזור הרבה לעצמו ולהצלחת הקורס. אם יראו המפקדים דבר זה נכוחה וישכילו לפעול בצורה נכונה, יוכלו לנצל ולהשיג תוצאות מפליאות. אני אומר, שארגון כזה הוא רצוי ודרוש בקורסים, ואולי גם ביחידות. ועל המפקדים לעודדו.

בי. זכינו בדרך כלל לשתוף פעולה והבנה מצד המפקד, והיו תוצאות טובות. באניה כמעט ולא היה כל ארגון וכל שתוף. והוא הדין בס. ל. בס. היה ניגוד, וניגוד הריף; הקואופרציה המפורסמת שדובר בה — לא קמה. ואני אומר שהפקוד אשם בדבר. קואופרציה מתקיימת כאשר שני הצדדים פועלים יחד תוך הבנה.

אולם נעזוב את המפקדים ונדבר על האנשים הגומרים את הקורס — על עצמנו. קודם כל יש לזכור שאין מקימים ארגון כזה כדי לשרת עוברי עבירות. אין כיעור גדול מה. כיעור וקטנות המוחין. וכיון שמתפקידו של ארגון כזה הוא לתקן ולשפר, כלומר, מהוה הוא כח טוען ותובע — יש לדעת היטב מאד, שכדי לתבוע ממישהו

משיטים, התדעו את הנוף?

בסימניריון למשיטים

(מתוך דברים שנאמרו בפתיחת סימניריון למשיטים בבית"ס לפעילי ההסתדרות).

רעיון אחד בלבד. חשבת, מה יהיה הטיפוס של המלח העברי. איני מדבר ברגע זה על הקצין, אלא על המלח העברי; אותו מלח שאנחנו היהודים, במידה שידענו על חיי מלחים או על טיפוס של מלחים, ידענו אותם מתוך ספרות גויית ומתוך הספרות הגויית טיפוס המלח קשור היה עם מושגים של בורות, ניבול פה, שכרות — על רקע של אומץ לב פיסוי. הארץ הוכיחה, בדרך כלל, שאומץ לב בכלל אינו קשור דווקא בכל התכונות האלה אשר פרטתי כאן. אין כל יסוד לכך. מדוע לא יוצר טיפוס של מלח עברי, שיהיה כמו האכר העברי בארץ. הפלח העברי בארץ, שאין לו דוגמא בעולם, באכרות בעולם. לא תמצאו את הספריה שישנה בחדרו של הפלח שלנו בקבוצה או במושב — בביתו של אכר באיזו ארץ שהיא בעולם. ואין כל יסוד לכך מדוע המלח העברי לא יוכל למלא אותה השליחות שדיבר אודותיה החבר אשר קדם לי, מבלי שתדבקנה בו אותן תכונות שמונים במלחים בעולם. מדוע המלח העברי בתוך הצי העברי, והקצין הימי גם הוא, אינם יכולים להפוך בעתיד לצירים, לאמבסדורים של המדינה העברית בתפוצות הגולה היהודית, במשך עוד כמה עשרות שנים, שבהן נהיה קשורים עם הגולה וכמו כן בקרב מדינות רבות בעולם. אין כל ספק, גם לאדם שאינו מצוי בהווי הימי שלנו, שערך מכריע לגיבוש הטיפוס הזה של עובד הים יש לקצין הים.

לכן, כאשר הביאו לפנינו את ההצעה בדבר סידור מחזור בשביל קורס של קציני-ים — קבלנו זאת גם מתוך רצון וגם מתוך סיפוק.

וכאשר אני רואה מחזור זה כאן, בבית זה, שהוא יעסוק בעיקר לא בענינים מקצועיים, אלא בענינים חברותיים — אני רואה זאת גם כן בתור אחד הסקטורים שצריך במשך זמן קצר, שבו יימצא בבית זה, להצטייד באותם האלמנטים שמהווים את המצפן, כפי שאמרתי קודם לכן, להפלגה חברותית. מצד הנהלת הבית ייעשה הכל כדי להנעם את היותכם במוסד זה וכדי להביא לכם במינימום של זמן שתהיו פה את מכם מוסד התועלת שאתם מחכים לקבל מבית זה ומקורס זה.

למדו והצליחו! ז. אהרונוביץ

יש למלה „חיל“ שתי הוראות, שאותן יודע אני על כל פנים: חיל — שהוראתו חיל, וחיל — שהוראתו כוח. העם העברי לא ידע את ההוראה „חיל הים“, כי בדרך כלל יהודים לא נתנו מחלים לים.

אני זוכר את האסוציאציה שלי עם הים בילדותי שהיתה קשורה עם גט. תשאלו איזה קשר יש בין גט לים? — היות וכאשר הייתי בגיל שש התחיל אבי ללמדני תלמוד והתחיל לימודי מהפרק: „המביא גט ממדינת הים“ — לכן, הים וגט — אלה היו האסוציאציות שלי.

כפי שמתרשם אני, הרי לרוב המכריע שבכם אין זכרונות רבים מהגולה. אולם יהודים בגולה, אשר חרשו גם שדות יהודים אצל לא יהודים, הרי בחרישת הים לא עסקו. אולם לא רק בגולה לא עסקו בזה. אני חושב שגם בארץ, זה עשרות בשנים שהפעולה הימית בקרב כל השכבות הציבוריות היתה רק בראשית. עסק בזה „הפועל“, עסק בזה „זבולון“. בדרך כלל לא הכה הדבר שרשים בזמנו.

והנה קם חיל הים. בדרך כלל יש להניח שהנוער העברי בארץ, יתגלה בו יצר הנדודים הטבוע באופי היהודי, והוא טבוע באופי היהודי כנראה לתקופה ארוכה מאד, ויצר זה ימצא את ביטויו, ויש סיכוי גדול שימצא את ביטויו, בהכאת שורש בים. יצר זה ידורבן לא רק מהצד הרומנטי, אלא גם על ידי הכרח החיים של בנין המדינה שלנו. עומק השתרשותנו בארץ יימדד גם ברוחב התפשטותנו כאן במדינה — התפשטותנו לעבר הים.

כאשר מתכנים את התכניות המרובות לרגל הקמת המדינה, ועוסקים בתכניות הפיתוח, ענין הים תופס מקום נכבד מאד, במידה שידוע לי הדבר, ולא דוקא בקשר עם הצי הצבאי. להיפך: במידה שבאים אנו במגע עם תכניות אלה, שאפשר לקרוא להן תכניות החומש שלנו, אשר מתחילות להתגבש תוך כדי הטיפול בשאלות קליטת העליה — הרי ענין הים, מבחינת הקליטה, מתחיל לתפוס אחד המקומות, לא אגיד המרכזיים, אולם החשובים, בעלי הסיכוי הגדול.

בקשר עם הסמינריון שלכם כאן אומר לכם

ראשית הצי האמריקאני

לפי קארול ס. אלדן ואלן וסטקוט

כל התחלות קשות. אם נסקור ביעף את תולדותיו של הצי האמריקאני, זה שהנו עכשיו הגדול ביותר בעולם, ניווכח מה עלובה היתה ראשיתו.

אולם מה שמענין אותנו יותר, זו ההקבלה בין ראשית הצי האמריקאני ובין הצי העברי. כן גם בארצות-הברית, נוצר הצי הלוחם לא מתוך תכנון קודם, אלא מתוך הכרח המאורעות. את הצי האמריקאני יצרו לא תניכי אקדמיות ימיות, אלא מלחים ודייגים, שנקראו יום אחד להציל את מולדתם משעבוד.

הימאים האמריקאניים לא התערבו הרבה בחיים הפוליטיים של „שלוש-עשרה המדינות“, ששכנו על חוף אמריקה הצפונית ושהיו שייכות, להלכה, לכתר האנגלי. יורדי-הים דאגו אך לאחת: לפרנסה. הם הסיעו משאות רבים מאנגליה לצפון-אמריקה, אך עיקר פרנסתם היתה על ההברחה: הם הבריחו סוכר ורום מאיי הודו המערבית. האמריקאנים ב„שלוש-עשרה המדינות“ אהבו „לשתות“, וצרכו לא פחות מארבעה מיליונים גלון רום לשנה. והם לא אהבו לשלם מכס גבוה בעד משקאותיהם!

הכל ידעו על ההברחה — גם הממשלה האנגלית בלונדון. אולם במשך עשרות בשנים לא נעשה מאומה כדי לרסן את המבריחים. וכך הפכה ההברחה למנהג מקודש, שאיש לא מחה נגדו.

יורדי-הים הצפון-אמריקאניים לא היו מאורגנים: הברחה הוא ענין בשביל יחידים. משמעת כללית היתה זרה להם, ולא לכבוד נחשב בעיניהם ללכת אחרי פקודות מצביא אחד. אמנם, היו תפקידים, שדרשו שיתוף-פעולה ומפקד אחיד. רבי-החובלים היו מצטברים ויוצאים לפעולה זו במשותף — אך

מיד לאחר גמר הפעולה היו מתפזרים לכל רוח. האינדיבידואליזם הוא שציין את התפתחות „שלוש-עשרה המדינות“ במשך מאה וחמשים שנה, והוא היה בולט בין הימאים עוד יותר מאשר על היבשה.

והיה זה מבחן גדול לבני שלוש-עשרה המדינות האמריקאניות: כשהכריזו על מרד נגד אנגליה — מבחן שהראה לפתע כי רוב רובם של תושבי המדינות הללו מאוחדים במטרה אחת, ובאידיאל אחד.

ראשית המרד נבע מפעולה ימית של האנגלים: בלונדון החליטו להפסיק את ההברחה. תושבי עיר הנמל בוסטון הרגישו כי הכוונה היא להרוס את מעמדם ואת פרנסתם. אות המרד ניתן כאשר עובדי הנמל בבוסטון הטילו הימה את התה, שהובילו שלוש אניות אנגליות שעגנו בנמל. זה היה ב־1 ביוני 1774.

מלחים ומבריחים מכל החוף האמריקאני הצפוני הצטרפו למחאה של תושבי בוסטון. הם החליטו להילחם באנגלים עד חרמה.

אולם עד מהרה צריכים היו לענות על שאלה:

„איך נלחמים?“

המבריחים לא ידעו את תורת המלחמה בים. הם היו אנשים ששאפו להרויה, אך לא התכוונו להרוג או לכבוש. היו ביניהם ימאים מנוסים — אבל לא מלחים המאומנים בעניני צבא.

או עלתה לפתע קרנם של אלה, שידעו משהו על הלכות המלחמה הימית. היתה זו תקופה שהפירו ראטים שוטטו בימים כמעט באין מפריע. רבים מהמלחים, ששרתו בצי המסחרי האמריקאני, השתתפו בשעתם בהפלגות פיראטיות במימי אמריקה המרכזית והצפונית. הללו ידעו כיצד יורים בתותח, כיצד מתקרבים לאניה ומשתלטים עליה. עתה היה צורך דחוף בידיעותיהם אלה.

היו גם מלחים ששרתו בציי-מלחמה של עמי אי-רופה — הרפתקנים שהרחיקו נדוד מסיבה זו או אחרת. עתה נתגלה כי ידיעותיהם דרושות למולדת מאד-מאד.

ולא היה צורך בהוראות מפורטות כדי שתצאנה האניות הפיראטיות-למחצה של המדינות המתמרדות ללביים. מטרה אחת היתה להן: לעצור את אניות-האספקה, שנשלחו מאנגליה לצבא המלך ג'ורג' השלישי ביבשת האמריקאנית.

לאנשים אלה לא היו אניות-מלחמה גדולות וטובות, כאלה שהיו לאנגלים. האמריקאנים הפליגו בסירות-דיג ובספינות שנועדו להברחה. אך הם רצו להכות באויב.

כ־18,000 תותחים וש־70,000 איש שרתו עליהן.
האניות ה"פרטיות" הללו נהגו למעשה כאניות־
שוד — אלא שמטרתן היתה ידועה מראש: אניות־
האספקה של האנגלים. רב־תובל של אניה כזאת היה
מקבל מהשלטונות הרשמיים משכורת של 32 דולרים
לחודש; אבל אם הצליח להשתלט על אנית־
אספקה, היה חלקו בשלל מספיק לו לחיות ברווחה
כל ימיו. חלקו של מלח פשוט בשלל עלול היה להיות
עד אלף דולרים. אי־לכך, הלך כל ימאי טוב לשרות
אניות־השוד, וספינות־המלחמה ה"רשמיות" של
הקונגרס, שבהן היו משלמים רק משכורת קבועה,
סבלו תמיד ממחסור בידים עובדות.

איש לא ראה בימים ההם כל רע בשוד ימי —
בפרט בשוד שהיה מכוון נגד האויב המדיני. היו
קציני ימיה גבוהים ש"הרויחו מן הצד" בתור שודדי־
ים. הנוהג הזה שבתקופות "מתות", כשהצי הרשמי
לא היה פעיל, עברו קצינים גבוהים לאניות־שוד
לפעולות, שלא ארכו זמן רב. אחד הקצינים המפור־
סמים ביותר מסוג זה היה יהושע ברניי, בשנת 1812
ניצל את חופשתו בהפלגה באנית־שוד, נלקח בשבי
על־ידי האנגלים, ברח מהשבי ועלה על אנית־סוחר
אמריקאנית מזוינת בששה־עשר תותחים בני שש
ליטרות, לכך בדרך אניה אנגלית גדולה והביאה
לפידלפיה.

ג'ורג' וושינגטון, ראש צבאות המורדים ביבשה,
היה אחראי גם לצי. ואם כי לא היה וושינגטון איש־
ים מעודו, הנה היה אחד המצביאים היבשתיים
הבודדים שהבינו מה גדול ערכו של צי בשביל
מדינה השוכנת לחופה של ים. הוא סבור היה כי
הבנת המטרה חשובה בידיעה טכנית, ושלח אחד
ממפקדיו בחיל־היבשה בראש שיטת קטנה, שמתפ־
קידה היה לעצור את זרם האספקה האנגלי לחופי
אמריקה. ואמנם, במשך חדשים מעטים תפסה השיי־
טת הקטנה, שבראשה עמד איש־יבשה, כשלושים
וחמש אניות אנגליות. אחת האניות הללו הובילה
2000 רובים, 100,000 רובי־אבן (סוג עתיק של רוב־
בים), 30,000 כדורי־רובה, 30 טונות אבק־שריפה
לרובים — ציוד שהציל באותה תקופה את כוחות
המתרדים האמריקאניים.

הצי האמריקאני נוצר בתקופת מלחמה בעזרתם
של ימאים חובבים ומלחים אורחיים. אך מטרה קבועה
וברורה היתה לפני ראשיו ולפני כל אחד ואחד
מאנשיו. וכולם למדו במהירות את לקח המלחמה.

כך נוצר הצי המלחמתי של ארצות־הברית.
מובן שמדינה לוחמת לא יכלה להישען זמן רב
על צי של חובבים. הכרח היה ליצור רשות עליונה,
שתדריך ותכונן את הצי החדש. ובמושב השני של
הקונגרס האמריקאני, ב־1775, הוחלט להקים "משמר־
חופים" מסודר.

אם כי יראה הדבר מוזר ובלתי־מובן בעינינו,
הנה היו מתנגדים לכך בקונגרס האמריקאני! תושבי
המדינות הדרומיות, שעיקר פרנסתן היתה על החק־
לאות וגידול הצמר־גפן, התנגדו להוציא אף פרוטה
אחת מכספי הפדרציה הצעירה לרכישת אניות ואימון
מלחים. "זהו הרעיון המטורף ביותר — להרהר
ביצירת צי מלחמתי אמריקאני!" קרא בקונגרס אחד
הצירים.

כי זוהי דרכם של חקלאים ואנשי היבשה בכלל,
שאין הם מבינים מה גדול ערכו של הים בשביל
עצמם.

לאשרן של ארצות־הברית, לא נתקבלה דעתם
של החקלאים הדרומיים. כנגד זה הצליחו צירי ניו־
אינגלנד, השוכנת לחוף הים, לשכנע את הקונגרס
להקציב 100,000 דולר לרכישת אניות. נוסדה "ועדת
הימיה" של הקונגרס, שאליה נכנסו כמה מטובי
המוחות של העם האמריקאני הצעיר. ועדה זו קנתה
אניות־סוחר, והפכה אותם לאניות־מלחמה. היא
שדאגה לציוד ותחמושת, היא שיצרה את הקאדרים
של הקצינים והעמידה אפשרויות של אימון מלחים.
ועדה זו פעלה על דעת עצמה בכל, ולא היתה מוג־
בלת אלא בצורך למסור דיון־וחשבון על עבודתה
לקונגרס האמריקאני. היא עבדה במהירות, והקימה
גם את חיל־הנחיתה של הצי. והיא שקבעה את
חוקי המשמעת בתוך הצי.

"ועדה ימית" זו פעלה במשך ארבע שנים. כשהת־
פתחו הדברים והתרחבו הסמכויות, הוחלפה "הועדה"
על־ידי "ועד האדמירליות", בן חמשה חברים.

הצי המשותף של המדינות האמריקאניות המת־
מרדות היה נקרא "צי היבשת". לכל מדינה ומדינה
ששכנה על חוף הים היה צי רשמי משלה. ומלבד כל
אלה, היו ציים "פרטיים", כלומר רבי־חובלים שהיו גם
בעלי האניות, ושיצאו לפעולות להלכה לפי הוראות
כלליות של מפקדי הצי, אך פעלו למעשה על דעת
עצמם. כדי להסדיר את פעולתם, פחות או יותר,
התחיל הקונגרס לחלק ביניהם תעודות הרשאה
מיוחדות. בסך־הכל השתתפו במלחמת־השחרור
האמריקאית כאלפיים אניות "פרטיות" כאלו, שנשאו

מזכיר האדמירליות - מה טיבו?

המלך, עמד אדם בשם אדוורד מונטגיו, איש צע ששרת בשעתו עם רוברט בלייק המפורסם. הל לקח אתו למסעו את שאר-בשרו, סמואל פיפס שכ שהיה עדיין נער. כך התחילה הקריירה הגדולה ש אבי הצי האנגלי החדש.

סמואל פיפס לא הפליג עוד מחוץ למימי אנגל אלא פעם אחת, שנים רבות אחרי-כן. אולם מס זה כפת אותו לחיי הצי, כיון שבשובו קיבל, בעזר שאר-בשרו, תפקיד של „פקיד הארכיון“ של ה היתה זו משרה נמוכה למדי. סמואל פיפס נמנה בין האצילים העשירים, והסתפק במוע במשרות שדרשו הרבה עבודה. משרת „פקיד הא כיון“ היתה הפחותה בין משרותיהם של ארבע ראשי האדמיניסטרציה של הצי, שנקראו „ועד הצי בדרך כלל, נדרשה גם מפקיד זה ידיעה איש בעניני הצי, שרות מעשי באניות או במספנו לסמואל פיפס לא היה נסיון, אך הוא קיבל א המשרה על-ידי „פרוטקציה“.

פיפס היה אדם צעיר, בעל כח התמדה, כשרונ ואמביציות. היה לו גם מזל. שלושת חבריו ב הצי, שצריכים היו לנהל למעשה את הצי המלחמ האנגלי, לא התענינו ביותר בעבודתם והסתפ בכבוד ובכסף שנתנה להם משרתם. פיפס יכול ה איפוא, לפעול כמעט בלי הפרעה — בפרט שג' אחי המלך צירלו, שעמד בראש הצי, נתן בו א מלא ועזר לו ככל אשר יכול.

והאיש החדש, חסר המסורת, הביא דם חדש וש טות חדשות להנהלת הצי. הוא הנהיג, בראש ור שונה, סדר ברשימות: הכל נרשם בספריו בדי בקפדנות — בניגוד גמור להרגלי קודמיו. ריש זה עצמו הכניס סדר רב בהנהלת הצי.

קשה להגיד שפיפס היה אדם נוח לבריות ונע ביותר בהליכותיו — אף שידע להצניע לכת בשיו תיו עם גדולים ממנו. היה זה איש האוהב „להכב את אפנו“ לכל ענין שאינו נוגע לו במישרין... או כוונתו היתה רצויה, מרצו לא ידע גבול, והר עבודתו הכניסו שיטה וסדר בכל מה שטיפל כוח — פירושו, קודם כל: הסדר. פיפס למד הבעיות, שנתקל בהן, ומצא את הפתרון המתא הוא היה, בעצם, מעין מנהל-עבודה במפעל גדול, אדם שאינו עוסק בעצמו במלאכה, אלא יודע

האיש, המנהל למעשה את הצי המלחמתי הבריטי, הוא לא ראש המטה של הצי המלכותי, ואף לא „הלורד הראשון של האדמירליות“ (כלומר, מיניסטר הצי). האיש, המזכיר את הצי יותר טוב מכל המפקדים והמדינאים, שיש להם מגע עם הצי, הוא — אורת, פקיד מהשרות האזרחי של בריטניה הגדולה. תפקידו הרשמי הוא: המזכיר הקבוע של ועד האדמירליות. פקידים אחדים באדמירליות באים והולכים. „האדמירל הראשון של הימיה“ הוא מה שהיינו קוראים לו אצלנו שר-הצי, והוא בדרך כלל איש פוליטי, ולא איש הימיה. בראש השרותים הטכניים של הצי הבריטי עומדים ימאים בעלי דרגות גבוהות: יש ראש המטה הימי, יש מ"מ הלורד הראשון; הלורד השני של האדמירליות אחראי על כוח-האדם בצי; הלורד השלישי הוא המפקח הכללי על שרותי הצי (משהו מעין „קצין המנהלה“ שלנו); הלורד הרביעי של האדמירליות מטפל באספקה ובתחבורה. לורדים אלה, ועוזריהם המידיים, מתמנים לתקופה קצרה, בערך, כיון שהמסורת דורשת כי כל אנשי היבשה (אנשי המטה) חייבים לשרת גם בים מדי פעם בפעם.

אולם המזכיר הקבוע של האדמירליות איננו ימאי ואינו עוזב את כתלי האדמירליות אלא בשעה שהוא יוצא לפנסיה. המזכיר הקבוע של האדמירליות הוא אורת, אף כי בילה את רוב ימיו בשרות הצי. הוא האיש המגשר בין הלורדים המתחלפים, הוא המקרב את המיניסטרים לאנשי-המקצוע, הוא היודע את כל מנהגי הצי ואת כל סודותיו.

כיצד קרה, שהשרות המקצועי ביותר בשרותי הבטחון מקבל ברצון את הסידור, הנותן השפעה כל-כך גדולה לאזרח בין אנשי שרות צבאי? — באנגליה חייב אדם לחפש פתרון לכל דבר — בהיסטוריה.

אנו חייבים לחזור למאה השבע-עשרה, כאשר הצי האנגלי היה במצב גרוע ביותר. בחצר המלך צירלו השני רבתה השמחה וההוללות, וראשי הצבא והצי נבחרו לא לפי כשרונותיהם וידיעותיהם בקרב, אלא לפי כשרונותיהם להחניף למלך או לידידותיו. היתה זו תקופה של אחר-המפכה, כאשר המלך הוחזר לאנגליה בכבוד רב אחרי מותו של קרומבל. בראש השייטת, שבאה לחופי אירלנד לקבל את פני

עצה טכנית. הוא ביקש תמיד את עצת המומחים, ושאל בכל לדעתם של יורדיים ותיקים ואחראים. אין נחת בפוליטיקה... לאחר שש שנים של עבודה מאומצת, שהניחה את היסודות לכוח הימי הבריטי בעתיד, הושם סמואל פיפס... בבית-הסוהר. ב־1679 התמרדו אנשי הפרלמנט נגד נסיונותיו של המלך להיות שליט יחיד, וכל עוזריו של המלך הושמו במאסר. פיפס היה ביניהם.

פיפס חזר לאדמירליות כמה שנים אחר-כך, כאשר הצליח צ'רלז לדכא את הוויגים. פיפס נשאר בתפקידו גם לאחר מותו של צ'רלז, כאשר עלה על כסא המלוכה ג'מס השני — שמשל בצי בלי אמצעות האדמירליות, אך בעזרתו של פיפס. אולם ג'מס לא נשאר זמן רב על כסאו... וכשברח ג'מס, הודח גם פיפס ממשרתו...

הארכנו במקצת בסיפור הרפתקאותיו של סמואל פיפס בכוונה תחילה להזכיר לאלה השוכחים זאת, כי אין חיי אדם נרקמים לפי תכנית מסודרת ומוכנה מראש. הרבה מקריות יש בחיים, ואנשים מוצאים את מקומם, או שנידחים ממקומם, בעטים של מעשים שאין להם שליטה עליהם. אך האיש, החושב על עתיד האומה, אינו שם לב לכגון אלה. אם כי הגיע פיפס לתפקידו בצי בדרכים, שכיום היו בוחלים בהם — הנה פעולתו היתה כה רבה וחשובה שהוא נחשב לאבי הצי הבריטי המודרני.

ועוד כוונה היתה לנו: להזכיר כי גם הצי הבריטי הגדול והמאורגן כל-כך יפה לא הגיע לארגונו זה מיד. הרבה לבטים עברו על הצי האנגלי עד שמצא את תקונו, ובהרבה חייב הוא תודה לא לאנשי מקצוע בלבד, אלא גם ובעיקר לנאמנים, שהקדישו את כל מרצם ואת כל מחשבתם לתיקון הדברים.

כל סודותיה ודואג לכל צרכיה.

הפרוטקציה העלתה את סמואל פיפס לתפקידו החשוב — וברגע שהלך הפרוטקטור, הודח גם פיפס ממשרתו. היה זה ב־1673, כאשר אחיו של המלך, זה שעמר בראש הצי ושעזר לפיפס להגשים את חידושו, מוכרח היה לעזוב את עמדתו משום שאסרו באותה שנה באנגליה על הקאתולים לעבוד בשורות המדינה.

אכן, לא הרבה זמן נשאר פיפס מחוץ למסגרת הצי. המלך צ'רלז, שלקח לידיו את עניני הצי, הקים את „ועד האדמירליות“ — כלומר גוף המורכב מאנשים בעלי דרגות גבוהות, אך חסרי נסיון ממשי בהנהלת הענינים — והוא עצמו ישבראש בוועד המנהל הזה. אולם בכל הועד לא נמצא איש שידע את עניני הצי פחות או יותר — והמלך קרא בחזרה לפיפס ועשה אותו למזכיר האדמירליות.

כך הפך פיפס לבעל שתי משרות חשובות: הוא היה „פקיד הארכיון“ (כלומר, מזכיר), „ועד הצי“ — זה גוף הטכנאים, שחייב היה לדאוג לצרכיו הממשיים של הצי — ושל „ועד האמירליות“, זה הגוף שמתפקידו היה לקבוע את מדיניות הצי, את מידת השתתפותו במלחמות, את ערכו ויחסו למדינה בכלל. ופיפס הוא שתיאם את עבודתם של שני הגופים. מאז נשאר הדבר למנהג בצי הבריטי כי איש אחד ממלא את שני התפקידים.

בעצם, פיפס הוא ש„יצר“ את האדמירליות. הוא קבע, בפעם הראשונה בתולדות הצי, מהו מספר המלחים והקצינים החייב להימצא על אניה — כלומר, הוא הנהיג את מושג ה„תקן“ באניות. פיפס לא היה יכול להצליח בעבודתו, למרות כל מרצו, אלמלא היתה לו אוזן קשבת והרגשה נכונה לגבי

אניות גדולות או קטנות?

שתי מלחמות-העולם. האדמירל ריצ'מונד כתב הרבה ספרים חשובים בתורת המלחמה הימית, ובאחד מהם ("הכלכלה והבטחון הימי") מעמיק את הבעיות הכרוכות בגדלן של אניות-מלחמה.

עמדתו של האדמירל ריצ'מונד הוא חשבון מעשי צי-מלחמה נוצר כדי לנצח את האויב בים, ולא כדי להתפאר בגדלן של אניות.

גדלו של הצי מותנה בשני גורמים — אומדן אדמירל ריצ'מונד — האחד אבסולוטי והשני יחסי הגורם הראשון, והעיקרי, הוא בטחון גבולותיה של המדינה. כל אומה סבורה כי היא מחזיקה כוחות מוזיינים אך ורק לשם מטרה זו, כלומר להגנה גבולותיה. אילכך, גם הכוח הימי חייב להיות כזה שיוכל להגן על המדינה מפגיעה מכרעת. הגורם השני הוא גודל ציים של האויבים האפשריים.

בכל מלחמה, ינסה האויב בראש וראשונה לנתק את קווי-האספקה למדינה היריבה. לפיכך צריך הצי להיות כזה שיוכל להגן על קווי-אספקה אלה בים — אם המדינה תלויה באספקה זאת. מטרה אחרת היא לסגור את נמלי האויב בפני אניות-אספקה ותחמושת, כלומר: בלוקאדה. כאן יש לזכור כי אין שום צי בעולם מסוגל לחסום לחלוטין את חוף האויב וכל בלוקדה היתה מאו ומתמיד רק חסימה חלקית של מבואות האויב. תפקיד אחד שיפול על אניות המלחמה במערכה ימית הוא ליווי אניות-סוחר בין הנמלים. גדלו של הכוח המלווה תלוי בעיקר בעצמתו של כוח-המחץ המכסימלי של האויב, שעלול להופיע בדרכה של השיירה.

כיצד נעשים החישובים של הצרכים במלחמה ימית יתברר מתשובתו של האדמירל סיר א. פליין שחזר ב-1810 מהודו ונתבקש להעיד בפני ראש האדמירליות הבריטית על מספר הספינות הדרושות במזרח הרחוק.

"הצרפתים מחזיקים עדיין בהודו כמה פריגאטות כבדות, ולכן נראה כי הכרח הוא לשלוח לשם מצדנו כמה אניות מאותו הסוג, על מנת שנוכל להתגרות בהן בלי חשש. האניות הצרפתיות התוקפות את קווי-המסחר שלנו עם הודו, הם בעיקר ספינות קטנות — נוכל להתגבר עליהן בעזרת תבריגים הנמצאים כבר בנמלינו באזור ההוא. נשיאות האד-

בעת שהחלו הדיונים על פירוז והגבלת הכוחות הימיים, במחצית השניה של 1921, הופיע ב"טיימס" הלונדוני מכתב, החתום עלידי "אדמירל", וזה תכנון: "המעצמות הגדולות החליטו להגביל את בית-קיבולן של ספינות-המלחמה ל-35,000 טונות. זה חשוב עד מאוד. אולם מדוע 35,000 דוקא? מדוע לא 34,000, או 20,000, ואולי 10,000? שייטת של אניות-קרב בנות 35,000 טונות, העומדת נוכח שייטת של אניות-אויב בנות אותו בית-הקיבול, אינה יכולה להיות יותר יעילה מאשר שייטת שספינותיה בנות 10,000 טונות, והלוחמת בשייטת אחרת שאניותיה הן בעלות קבול של 10,000 טונות. התוצאות אינן משתנות, אולם מחירי אניה גדולה, שהלכה לאיבוד, הוא גדול עד מאוד. אדרבא, מפקדיהן של אניות קטנות יהססו פחות לסכנן בפעולות-התקפה. כלום לא היתה תוצאת הקרב ביוטלנד אחרת אלמלא השתפו בו אניות כל-כך גדולות, שמפקדיהן חששו לסכנן בהתקפה?"

"אין הכרח אסטרטגי או טקטי באניות גדולות. אניה גדולה אינה מסוגלת לעשות פעולה יעילה יותר מאשר ספינה בת 10,000, למשל. אין ספינה גדולה מסוגלת להישאר בים יותר מהקטנה. הסיבה היחידה לבנין של ספינות גדולות היא העובדה שאחרים בונים כמותן. מאניות-הקרב של שנות התשעים הגענו ל-42,000 הטונות של "הוד", אולם אין זו אלא אניות-קרב, ממש כאהרות. ההבדל היחידי הוא כי מחירה עשרה מיליון לירות, בשעה שאניה קטנה אפשר לבנות במיליון אחד.

"מה שנדרש מאנית-מלחמה הוא שתוכל לצאת ללב ים ולהילחם. יש גבול לקטנה של אניה, כדי שתוכל למלא אחרי דרישות אלו. יש גם גבול לגדלה, שעליו אין אניה צריכה לעלות כדי שתהיה מסוגלת להילחם כראוי בלב ים. אני מציע 10,000 טונות כגבול עליון זה. אולם אפשר שבחינה יותר מדוקדקת תראה כי הגבול צריך להיות 6,000 או 14,000. על כל פנים, בטוח אני כי אין צורך באניות כבדות יותר מ-14,000 טונות."

בעל המכתב הזה היה, כפי שנתברר אחר-כך, האדמירל סיר הרבט ריצ'מונד, ימאי ותיק ואחד מראשי התיאורטיקנים של הצי הבריטי בתקופה שבין

הגנרל אייזנהאור, מפקד כוחות הפלישה לאירופה, הוכיח כי הדבר אפשרי — ומכאן שגם מדינה יבשתית, בעיקרה, חייבת להחזיק צי מספיק להגנתה.

אולם הנחותיו האחרות של האדמירל ריצ'מונד עדיין עומדות, וההתפתחות החדשה של פצצת האטום (שהאדמירל לא ידע על קיומה בזמן שכתב את ספרו) כאילו מחזקת את טענותיו. לדעתו, אין לה צורך, לאנית־מלחמה רגילה, שתהיה מהירה יותר על המדה. אין בכונתה לרדוף אחרי אניות־סוחר מהירות, אלא להגן על שיירות — והשיירה מפליגה, בדרך כלל, במהירות שאינה עולה על 15 קשרים (מהירותה הבינונית של אנית־סוחר טובה). לפיכך, די לה לאנית־מלחמה במהירות של 25 קשרים.

לאיזה מרחק צריכה להגיע אנית־מלחמה באמצעי־עצמה? — האדמירל ריצ'מונד טוען: 7500 מילין. הוא מבסס את חישובו על העובדה שדרכי השיירות הרחוקות ביותר אינן עולות, לגבי שום מדינה ימית, על חמשת אלפים מילין. והוא מצטט את דבריו של האדמירל סיר רגינלד קוסטנס: „מהירות חשובה מאוד במלחמה. אולם מחשבה כהי־רה והחלטה מהירה חשובים, לעתים, הרבה יותר מאניה מהירה. המהירות נקראת, על־פירוב לתקן שגיאות שנעשו בשעת חישוב המערכה — דבר שמוכח לעתים קרובות גם בתמרונים“.

הפצצה האטומית, כאמור, באה בשנים האחרונות והוכיחה כי אין צורך לבנות אניות גדולות — משום שאניות גדולות קלות להיפגע מן הקטנות, והן יקרות יותר. וכך נתקיימה עוד הערה אחת של האדמירל ריצ'מונד, שטען כי אניות קטנות ממלאות את תפקידן ביתר יעילות. אף כי הוא הסתמך לא על פצצת־האטום, אלא על הרומאים. הרומאים, כפי שמסתבר, היו עשירים ובנו ספינות גדולות יותר וחזקות יותר מאשר היוונים — שמהם למדו את תורת הים; באניות הרומיות אפשר היה להעביר לגיונרים רבים ממקום למקום. אולם האניות הללו לא היו עוד כל־כך גמישות ומהירות כמו הספינות היווניות. „משלם־המסים שילם בעד הזיון הנוסף ובעד הנפח הגדול — אך למדינה לא נוספו על־ידי כך אניות־מלחמה טובות יותר“.

כי המלחמה היא אמנות — בים עוד יותר מאשר ביבשה. והאמנות היא הידיעה להשתמש בתומר, ולא החומר עצמו.

מירליות חייבת לזכור כי בחישוב הכוח, הדרוש לנו בהודו, אי־אפשר להתבסס אך ורק על מספר האניות אשר לצרפתים באותו אזור: אין לצרפתים קו־מסחר להגן עליהן ואף להולנדים יש קשרי־מסחר מעטים בלבד. אולם לבריטים יש קשרים מספרים עצומים בחלק זה של העולם, וכדי להגן על שיירות־המסחר הללו בין נקודות מרוחקות מאד אחת מן השניות, יש הכרח בכוח ימי גדול ביותר“.

השאלה העיקרית בחישוב הכוח הדרוש להגנה הוא: בכמה מקומות בבת־אחת יכול האויב להלום, ובאיזה כוח? במלחמת העולם הראשונה הוציאו הגרמנים לאוקינוס האטלנטי את הספינה המפורסמת „אמדן“, שעשתה שמות בציי המסחרי של בנות־הברית. לפי חישובם של קצינים ימיים בריטיים ידועים, דרושות היו לפחות עשר, ואולי גם עשרים סיירות מהירות כדי לתפוס את המשחית. אולם אסור להסיק מכאן, כי בשביל להגן על הספנות המסחרית מפני שתיים, או חמש, או עשר אניות מסופ „אמדן“ דרושות סיירות פי שנים, או פי חמשה, או פי עשרה. ספינות־הסוחר מפליגות, בשעת חירום, בשיירות — ויש צורך בדיוק באותו מספר ספינות־לוי לשיירה אם שולח האויב אניה אחת, שתיים, או יותר.

האסטרטגיה מושתתת כאן על ההנחה כי אניות־האויב מרוכזות כולן לשם מבצע אחד — אף כי גם זה עלול לקרות. „יש הכרח להסתכן, כמובן — אולם סיכון הוא־הוא אמנות־המלחמה“, מזכיר האדמירל ריצ'מונד.

כל מה שהארץ קטנה יותר ומפותחת יותר, חייבת היא לשמור ביתר שאת על חופיה, מכריז האדמירל ריצ'מונד. הסיבה פשוטה: כוח צבאי לא־גדול, ביחס, עלול להשתלט בארץ קטנה על מרכזי החיים והתכנון, ועל־ידי כך מתפוררת ממילא הגנתה של הארץ כולה. ארצות גדולות ובלתי־מפותחות כוח גדול יותר דרוש להכנעתן. לדוגמא, הגרמנים במושבותיהם שב־אפריקה יכלו להתגונן תקופה ארוכה מאוד לאחר שבנות־הברית השתלטו על נמלי המושבות הללו.

הנחה אחת של האדמירל ריצ'מונד נתברתה במלחמת־העולם השנייה. הוא טוען כי ארצות יבשתיות, המהזיקות צבא יבשתי גדול להגנת גבולותיהם היבשתיים, אינן זקוקות להגנה ימית יעילה, משום שהאויב לא יוכל לעולם להעביר כוח־מחץ כה גדול, שיספיק לו להתגרות בהצלחה בצבא המתגונן.

כיצד תמלט את נפשך

— — — ולאחר כמה וכמה שעות אספה אותנו
אנית משחית".

כך מסתיים סיפורם של רבים מניצולי אותם קרבות
ים בישי מזל, אשר בעקבותיהם נמחה שמה של איזו
אניה מספר רשימת הצי. כמעט בכל מקרה כזה רב מספרם
של אלה שלא נותרו בחיים ויספרו את סיפור המעשה.
אך רבים מהם יכלו להיות עוד עמנו, לולא שגיאה כלשהי,
שעל נקלה אפשר היה להימנע ממנה, לו רק נתנו הקרבנות
את לבם מראש לאפשרות של הטרפות אניתם.

הכנות מבעוד מועד

אף במלחמה המנוהלת כראוי תיתכן תמיד טביעת איזו
אנית, אין איפוא משום רוך ללב או פסימיות יתירה בהכנות
למקרה רע כזה, ואמנם בכל אניה נהוגים תרגילי שגרה
של נטישת הספינה, אך עובדה היא כי אין די בהם ועל
הרוב אין הם מתאימים למסיבות הממשיות של נטישת
האניה בפועל. כן מלמדים תרגילים אלה רק כיצד להגיע
לנקודת הנטישה, אך מניחים הם לפרט להמשיך לעשות
דרכו ולנוס מן המות האורב בספינה הטרופה, אל תוך
הים העמוק והכחול.

דבר ראשון במעלה בהכנות לקראת אפשרות של
ירידת אונס אל תוך המעמקים המלוחים — הוא ללמוד
לדעת את האניה על בוריה, על כל מדוריה, תאיה ומעבריה.
אוי לו לברנש שנלכד באש או בשטף, כשהוא מוצא את
הדרך היחידה שהוא רגיל בה והנה חסומה היא. נצל איפוא
כל שעת כושר ללמוד יפה יפה את האניה ומבניה. פתח
כלשהו עשוי לשמש לך מפלט אחד ויחיד ביום מן הימים.
שים לבך אל צנורות הדלק והקיסור וזכור כי הזעזוע
הטורף את הספינה עלול לשברם וכך יחסם בקרבתם
המעבר אל המקום ממנו תוכל לרדת המימה, בהינתן האות
לנטישת האניה. אך דע גם זאת: לא תמיד ינתן אות
זה; כל אמצעי הקשר עלולים להינתק בעת צרה; אתה
עלול למצוא עצמך באחד ממדורי האניה והנה מנותק
אתה מחמת אש או מים. חייב תהיה להחליט בעצמך
ההגיעה עת להימלט, אם אין.

במה להצטייד?

רק לעתים רחוקות נעזבת אניה מתוך מתינות המאפשרת
בחירת המלבוש המתאים, ועל הרוב תרד המימה בבגדים
שבהם הנך לבוש אותה שעה. אעפ"כ, אם יקרך המקרה
כי תסורףד אניתך בהיותך ערום למחצה, חטוף לך כתונת

זוג מכנסים. אלה ישמרו על בשרך בהחליקך בחבו
בשפסך על מכסה נטוי או בהכנסך לסירה. בשחותך במי
לא ימשכו הבגדים הכהים את תשומת לב הכרישים במיד
שימשכם עורך הצח; אמנם, סופרים רבים בני סמ
טוענים כי אין הכריש תוקף אדם שוחה, אלא שתמי
עלול אתה להיתקל בכריש שלא קרא את ספריהם...
זוג כפפות עור עשויות להביא לך תועלת עצומה
הן תגיננה על ידיך, שהן הן מכשיר ההצלה העיקרי של
כן רצוי שתשמור אתך תמיד את תעודתך שתהא לך
למועיל בהקלעך לנמל זר.

סכין יהי לך לעזר רב, בו תוכל לשחרר עצמך מסב
מכשולים שהנך עלול להיתקל בהם במים. בו תוכל לבק
קופסת שמורים, אם תזדמן אל דוברת הצלה, בו תו
להבריה כריש שלא למד לדעת כי אל לו לתקוף א
שוחה. שא איפוא תמיד סכין בחגורתך.

גם פנס כיס זעיר ישמשך שימוש רב ערך. בבוא הא
על האניה, תיפסק בה התאורה כמעט תמיד. יתכן
תמצא אותה שעה בבטן האניה ובעזרת פנס הכיס י
עליך למצוא דרכך אל הסיפון. כן תיתכן מאוד טבי
בלילה. נצנוץ אור כלשהו לעומת אנית ההצלה על
להכריע את גורלך אם לחיים, אם לרשימת הנעדרים
מובן כי לשם שמירת יעילותו של הפנס במים עליך לשמ
יבש. לשם כך תוכל לכרכו יפה במעטה גומי דק,
כיוצא בו, חומר שקרן אור תבקע דרכו.

בחירת חגור ההצלה

חגורי הצלה פזורים באניה במידה מספקת במקו
שנקל להגיע אליהם. אך הנסיון מלמד כי מוטב לך לה
טייד אישית בחגור מתנפה, שאפשר לקפלו ונקל לטלט
אשר לחומר ממנו יעשה החגור — קיימת פלוגתא
הסידי הגור הכותנה לבין מבכרי הגור-אור מתנ
הראשונים טוענים כי הגור הכותנה עוודו יעיל אף
יקרע פה ושם, מה שאין כן החגור המתנפה. כן ש
חגור הכותנה על הגוף מפגיעת שברי האניה ומגן ע
מפני הדף פצצות המעמק. כותב טורים אלה למד מנס
לבכר את החגור המתנפה וקודם כל בשל גמישותו הית
יש ומן ההכרח להתרחק מעל האניה הטובעת במ
המהירות, לשחות היש כמה מאות מטרים כדי להתו
מן המערבולת או מדלק בוער על פני המים. חגור כו
מכביד על התנועה ודורש מן השוחה מאמצים כפ

ומכופלים, המסתיימים לעתים בכשלון ובאבדן. לעומת זאת אפשר לרדת המימה בחגור אויר בלתי מנופה. להתרחק חיש מהר למרחק מתאים ואחר לנפחו ולצוף לבטח על פני הים.

בחר לך חגור הצלה כאשר תבחר, או כאשר יושת עליך לקבל — כלל אחד שאין להרהר אחריו שמור וזכור: לעולם אל תטוש אניה ואל תרד המימה ללא חגור הצלה, אם רק אפשרי הדבר. עלול אתה לשהות במים שקטים גם סוערים עת ארוכה, מכשיר כלשהו שתוכל להיעזר בו כדי לצוף על פני המים, חיוני הוא ובעל ערך מכריע. רק אתלט או שחין מובהק יוכל לוותר עליו.

כיצד לרדת המימה

מובן מאליו כי אם ישנה בנמצא סירה, אשר בה תוכל למצוא לך מקום בזכות (אם אין היא מיועדת לפצועים בלבד, דרך משל) — עשה ככל שביכולתך להגיע אליה. מסתבר כי יהא עליך לשחות כדי להשיגה, על כן בחן יפה את המצב בטרם רדתך המימה ושים לב אל מקומן של הסירות, הדוברות וקבוצות הניצולים הנמצאות כבר במים. אלה יראו לך יפה מגובה מה מעל פני המים, אך משהחילות לשחות יתכן כי יעלמו מעיניך אף בים שקט. בדיוק הערכתך עלול להקבע גורלך.

לעולם אל תרד המימה מצד האניה המופנה אל מול פני הרוח, אלא אם אין לך ברירה, שכן עלול אתה להסחף ולהחץ אל דופן האניה. אם אין באפשרותך לרדת בצד שלעבר משב הרוח התאמץ לעשות דרכך אל אחד מקצות האניה, הקיפהו והתרחק מן האזור בו עלול אתה להסחף במערבולת שתיצור האניה השוקעת. אם תקיף את האניה מאחוריה — השמר לך מבוא בתחום המדפחים.

אשר לירידה עצמה, זכור היטב: אל קפוץ! אלא אם כן אין לך ברירה. הזנוק מגובה עלול לגרום לך שבירת מפרקת או חבטה הגונה של חגורת ההצלה בלסתך. כן אין אתה יכול להיות בטוח כי אין מכשולים כל שהם מתחת לפני המים. רד המימה בעזרת סולמות, חבלים, צנורות הרבצה, רשתות וכל כיוצא בהם. אם רק אפשר. בהזקק לחבל או צנור — זכור היטב: אל תחליק! (אלא אם הצטיידת בזוג כפפות חזקות). שאם תחליק תהפכנה ידיך לגושי בשר מרוסק; רד אט אט בהורדת ידיך זו אחר זו. השמר מן היורד אחריו שמא יחליק. שמוט ראשך הצדה כדי שתבוא החבטה בכתפך.

השהיה במים

השתדל שלא להרפות מן החבל או הצנור עד שתטבולנה רגליך במים; ואז שים פניך לכוון שקבעת לך מראש, פתח מיד בשחיה מהירה והתרחק מן האניה השוקעת ככל האפשר. האניה עלולה להתפוצץ בכל רגע ובקרבתה

עלולים שברים מועפים למחצך. הדלק משתפך אל הים ועלול להתלקח על פני המים (בועות שמן נפרדות אינן מסוכנות). רק התרחקות של כמה מאות ירד תוציאך מתחום הסכנה.

עם הגיעך אל מי מבטחים האט שחיתך. מעתה עליך לשמור על כחותיך, שמא יהא עליך לשהות במים עת רבה בטרם תאספך אניה ההצלה המקווה.

אם תראה לך ספינת הצלה במטחוי שחיה — פנה אליה, אך לא במלוא המהירות, שמא תחלוף לה ונמצאת חדל אונים להגיע אל ספינה אחרת שתודמן לך. אם אין אניה בסביבה, פנה לך אל דוברת הצלה, או אל קבוצת ניצולים גדולה, שכן בה ישיגוהו משקיפי ספינות ההצלה ביתר נקלה. אם פנית אל דוברת — זכור: אם רב מספר הנזקקים לה, יש להאחו בה ולא לטפס עליה. דוברת גדושת אנשים עלולה להתהפך על פיה וכך תאבדנה מנות הברזל של המזון האגור בה. רק פצוע או חדל אונים יועמס על הדוברת.

בצפותך לנפץ פצצת מעמקים, ערוך לך את תגור ההצלה באופן שאזור בטנך לא יהי שרוי בתוך המים, עד כמה שאפשר. התמד במצב זה עד לאחר ההתפוצצות.

יתכן כי יראו לך כרישים. אל תאחוז בהלה. אם נשמעו בסביבה קולות נפץ והתפוצצו פצצות מעמקים — קרוב לודאי כי יסתלקו להם הכרישים ולא יגלו כל נטיה להטריד את מישוה. הייתי עד ראייה לכך. מעל לכל, אל לך להקים קולות אוזקה מיותרים רק משום שנראה לך סנפיר מעל למים. אם נוכחת במציאותו של כריש המתקרב ומתכוון לעשות את קבוצתך לברות לשניו — העבר חרש את הקול, שלוף את סכינך ואמור לחבריך לשכשך במים בחזקה. דעה מקובלת היא כי שאון השכשוך יבריה את הכריש; כמפלט אחרון ישמש לך סכינך, אם רק דאגת להצטייד בו מבעוד מועד.

אם צמוד הנך אל דוברת, מן הראוי להתקין בה גס כלשהו, כגון פסת בד על משוש זקוף וכיוצא בזה. הדבר יקל על המצילים להשגיח בכם על רקע הים המטשטש כל עצם.

בעלותך על ספינת ההצלה רד מיד אל פנימה, אף כי תאב אתה לחזות במעשה ההצלה. הצטופפות מאות ניצולים בקצה הספון עלולה להפוך את הספינה על פיה. בהנצלות מאניה טרופה רב חלקן של אותו גורם בלתי נמדד אשר מזל שמו, אך הלילה לך לסמוך רק על המזל שיביא לך את הישועה. בבוא השעה עליך לחשב דרכך יפה יפה; וככל שתרבה להרהר בדבר מבעוד מועד כן ירבו סכוייך לספר לבני בניך ספור גאה ומפואר על אשר קרך. עברית: צ ב י ר י נ

על צדק המשפט

מה לעשות, יחזור לו הביתה, אל הוריו, אל לימודיו הוא ביקש שחרור — לא נתנו לו. יצא לחופשה ולא חזר. נתפש, הועמד לדין ויצא נגדו פסק־דין על־תנאי.

הבחור היה מרוגז עד מאוד ועשה את כל אשר בכוחו כדי לקבל את השחרור הרשמי. תירוצים היו לו למכביר, ולבסוף הצליח. יום אחד נקרא אל קצין המנהלה כדי לקבל את שחרורו.

הוא ישב במשרדו של קצין־המנהלה, כשנכנס מִי־שהוא וסיפר משהו על הפעולה, שהחלה בנגב. והבחור לא נשאר לחכות עד שיקבל את ביירות־השחרור, הוא שכח את כל תירוציו. יצא מחדרו של קצין־המנהלה ובא לנמל, לאניתו.

או מעשה אחר — מעשה בבחור טוב־לב וישר, ששמע כי בין העולים החדשים באה גם נערה שהכירה בארץ מולדתו. הוא יצא לחופשה של עשרים וארבע שעות, ולא חזר שלושה שבועות. לכאורה מקרה ברור של עריקה. התובע היה יכול להסתפק בעובדות ולדרוש פסק־דין חמור. אולם ברור היה לו לתובע, שהאיש לא רצה לערוק. מה קרה, איפוא במשך שלושת השבועות? — פשוט מאוד: הבחור נשא לאשה את הנערה — תוך שלוש השנים שלא התראו, נשאה לאחר ונתגרשה ממנו. העיכוב בא משום שהרבנות דרשה הוכחות לגירושין.

זו, כמובן, איננה סיבה מספקת כדי לא לחזור לתפקיד במועדו. אבל התובע הצבאי עשה הכל כדי להקטין את העונש ככל האפשר. הענין הועבר למפקד האניה כמקרה של עבירה דיסציפלינרית. רגילה והחתן המאושר קיבל שבוע מאסר בלבד כאשר נפגשו אחר־כך התובע והנאשם בקולנוע, לחץ המלח בחום את ידו של התובע.

„החייל חייב לדעת כי התובע הצבאי איננו אויבו אלא ידידו. השאלה הראשונה ששואל התובע היא מה מעיק עליך? מה הניע אותך לעבור על החוק? אין מלח רשאי לתבוע את מפקדו בפני בית־דין כזה. הוא רשאי להגיש תלונה לתובע הכללי — אך ורק באמצעותו של המפקד עצמו. אם ברצונו שיש החייל לדעת אם העביר המפקד את התלונה, עלי לפנות במכתב לתובע הכללי ולשואל מה גורלה של בקשתו.

לא נכנס ביתר פרטיה של החוקה הנוכחית, כיון שימיה ספורים. אולם להבא ניתן את כל ההארה הדרושה על החוקים, השולטים אצלנו, ועל הצורת שבה הם מונהגים על ידי שלטונות המשפט שלנו

משרדו של התובע דומה בחלקו למשרדו של כל עורך־דין — משום שהוא מלא תיקים ללא־ספור; ובחלקו השני זהו משרד צבאי רגיל: ריק, בלי קישוטים ובלי מרבדים, הנהוגים במשרדיהם של עורכי־דין מצליחים.

באנו אל התובע מתוך חשש מה. החייל מתיחס לתובע בחשדנות: זה האיש המסתכל בשבע עינים במעשיו והעלול „להכניסו בבוץ” בגלל חולשות ידועות בטבע האדם... מה יש לאנשי חיל־הים להגיד לתובע?

את התובע לא מצאנו (שלא באשמתו), אולם שני עוזריו מחו נמרצות נגד אלה, המתארים אותם כ„אויב מספר א” של הטוראי.

כוונתם היא רצויה ותפקידם חשוב. המשפט הצבאי בא להעניש את העבריין—ממש כמו שהמשפט האזרחי בא להעניש את האזרח החוטא. העובדה שאדם לבש מדים אינה פוטרת אותו מלהיות אדם ישר — אדרבא, המדים מכריחים את לובשיהם להקפיד במעשיהם פי כמה וכמה. החוק אינו יודע רחמים. אולם לא כן התובע הצבאי: הלה מחפש את המניע הנפשי שגרם לעבירה, ומשתדל להקל בענשו של האיש ככל שאפשר — אם יש לנך יסוד אנושי־מוסרי כל שהוא.

למשפט הצבאי מובאים רק חיילים שעברו על עבירות חמורות למדי: עריקה, למשל. האמנם היו עריקים מחיל־הים בעצם ימי מלחמת־השחרור? — התשובה היא: להלכה, היו. למעשה — לא היו.

אם עוזב מלח את מקומו ואינו חוזר במשך עשרים ואחד ימים — הרי זו עריקה, כפי שהחוק מגדיר אותה. אולם ננסה־נא לבדוק מדוע „ערק” בחור צעיר אחד, מאחת הארצות האנגלו־סכסיות, אף כי היה בין הראשונים שהתנדב לחיל־הים? — כשהובא לחקירה, התברר כי אין הבחור פחדן כל עיקר, ולא הקרבות הם שהניעוהו לעזוב את השורה. לא הפחד, אלא — השעמום. כולנו יודעים הפוגה מהי. הוא בא להילחם, לא לשבת בבית־קפה. אם אין לו

דעות והצעות לתקנינו.

ב"פנת סעד" זו יובאו מדי פעם בפעם כתבות ומאמרים על עניני סעד; ידיעות וחדשות על תקנות והסדרים אשר טוב ויובאו לידיעת הקורא, ובהקדם. יוקצה מקום מיוחד לשאלות ותשובות על בעיות סעד אקטואליות וכן תוקדש כל תשומת הלב לדברי בקורת, אשר לעולם לא יחסרו בשטח זה. והכוונה היא שלא איש סעד זה או אחר יתמסר לכתיבה, בכדי לצאת ידי חובה, אלא רצויה — רצויה מאד, דוקא השתתפות ערה מצד כל אלה אשר ענין להם בקדום עבודתנו ופרינונה.

מכנה מחלקת הסעד בחיל הים

מחלקת הסעד בחיל הים פועלת באמצעות המשרד שבמטה ושתי חוליות סעד מרחביות, מוציאות לפועל, בחיפה ובתל-אביב.

משרד מחלקת הסעד למרחב הצפון הוא ב"בית המלח", ותחום טפולה ופקוחה הוא על עניני הסעד בבסיסים שמצפון לחדרה.

משרד מחלקת הסעד למרחב הדרום הוא בתל-אביב, ותחום טפולה ופקוחה הוא על עניני הסעד בבסיסים שמדרום לחדרה.

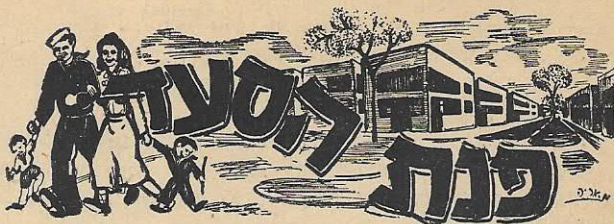
משרדו של ראש המחלקה נמצא במקום מושב המטה. ליחידת הבטחת החופים מונה סמל סעד מיוחד המטפל בכל עניני הסעד של אנשי היחידה, והמבקר בתמידות בכל בסיסי היחידה, והנמצא במגע תמידי עם מחלקת המטה והמשרדים המרחביים, בקשר לטפול והוצאה לפועל של הענינים הדורשים סדור. כתבתו במטה הבטחת החופים. בין כל שלושת משרדי המחלקה וסמל הסעד ביחידת הבטחת החופים קיים מגע וקשר תמידי.

כל שלושת משרדי המחלקה פתוחים למבקרים (כולל אנשי משפחת המגויס או אחרים) במשך כל שעות העבודה הרגילות בכל ימות השבוע. פניות בכתב נהנות גם הן מתשומת לב מלאה ובתשובה בכתב בזמן הנכון.

אין המחלקה יוצאת ידי חובה בקיימן של חוליות משרדים, וההסדר הוא, כי מספר גדול של בקורים קבועים יערכו בכל הבסיסים והאניות, על ידי אנשי המחלקה הפועלים במרחב המתאים. הקשר בין עובד הסעד והחיל נוצר על ידי קיום מגע בלתי אמצעי בשעת בקורו של איש הסעד בבסיס ושל המעונין במשרד המחלקה, בעת חופשתו או בהזדמנות אחרת.

נא, העבירו אלינו בהקדם את שאלותיכם בעניני סעד, למען תמצאו בחוברת הבאה את התשובות עליהן, במדה שהן נוגעות לרכים בצבורנו.

מ. ה.ס.

בסקירה ראשונה, אין תפקידי הסעד בחייל שונים ביסודם מאלה שבכל חיל או שרות אחר. גם פה גם שם, אותם בני הארץ, מ"ל או גח"ל, שעזבו את משפחותיהם והעמידו עצמם לשרות העם והארץ. אנשים שנשארו ללא מקום מגורים וללא קשר עם משפחותיהם, הנמצאות לפעמים בכל רע ועוד כהנה וכהנה בעיות לאין ספור, המדריכות את מנוחתם של חיילינו, באשר הם שם. אך, דא עקא, תנאי השרות והחומר האנושי המיוחדים שבחיליהם, יוצרים בעיות וענינים, שלא בנקל תמצאם בכל קבוץ אחר מחוץ למסגרת זו. מכאן הצורך בגישה מיוחדת וביצירת כלים מתאימים, למען אפשר פתרון מהיר ויעיל בכל השאלות שאנו דשים בהן.

אין לך שטח פעולה, אשר מדת הסכויים להגיע לידי שלמות במלוי התפקיד הם כה פחותים, כמו בעבודת הסעד. יש צורך בקביעת מסגרת של היקף ואופן העבודה, ובחתימה מתמדת לקראת השגת מקסימום של יעילות. מחלקת הסעד שלנו עברה לא מעט שלבי התפתחות מאז הוקמה; לא התפקה בהעתק דפוסים מוכנים, המקובלים פה ושם, אלא אף יצרה והתאימה את שטח העבודה והכלים שיש בהם כדי ספוק הצרכים המיוחדים של הפונים אליה.

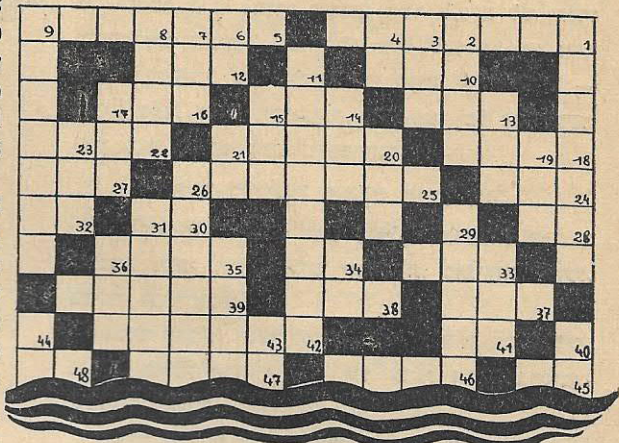
מגמתה של פנת הסעד בעתוננו היא, להביא בפני החברים מקצת מן הלבטים והבעיות, בהם אנו נתקלים בעבודתנו.

לא שלב אחד של התפתחות והתקדמות, ואף משבר, עברה מחלקה זו מיום שהוקמה, אלא שלשלמות ביעילות ארגונה ועבודתה — גם עובדיה נושאהי טוענים — טרם הגיעה; מכאן הרצון להשמיע, מתוך מגמה לשמוע, ומתוך רצון לעורר למחשבה.

יותר מאשר כל שטח וענין אחר, נפקד מקומה של עבודת הסעד במובע ובנאמר בעתוננו זה. בנגוד גמור לקיומה של מציאות המוכיחה את הפוכו של דבר, לא נגזים אם נאמר, שכשבעים וחמשה אחוז ויותר מכל האנשים המשרתים בחיל, פנו אי-פעם לעזרת המחלקה. מכאן החשיבות שבהדרכה, במתן אינפורמציה אחרונה ורבה ככל האפשר, וביצירת במה חפשית לבקרת, להבעת

תשבטן הציר

ערך: ברציון

מימין לשמאל:

1. ים גדול; 5. מצוי בכמות גדולה במי הים; 10. התיירות, התפארות; 12. זרם עז; 13. חברת ספנות עברית; 14. קבוצת אנשים המרותקים לתפקיד משותף; 16. הן בלשון נוכח; 18. בן-אדם; 20. עולה באש; 22. מגלה; 24. רצה; 25. כל-ירכב קטנים; 27. חודש צונן; 28. אות המחברת את חלקי המשפט; 30. עיר שפת הנהר; 39. מדת קבול למיני דגן; 35. גלתה ממקומה; 37. הערכה; 38. קל-דעת; 39. גויה משומרת; 41. אם; 42. נע במסלול מעגלי; 45. נשא על-פני המים; 46. כלי שיט קטן; 47. אגרת; 48. מאס.

מלמעלה למטה:

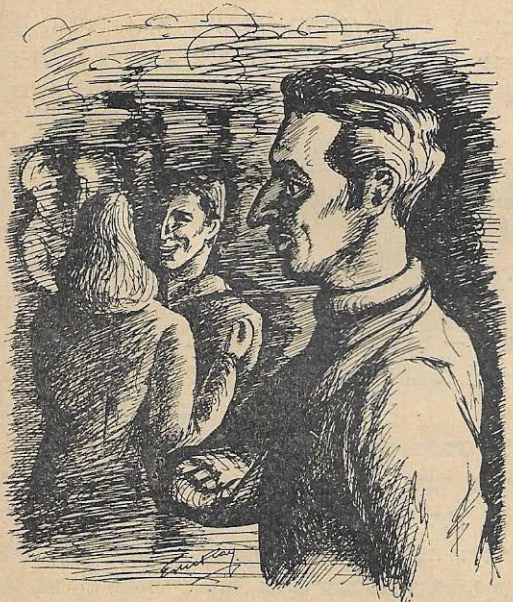
1. מדפים; 2. שב; 3. חרטה; 4. פקודה (הפוך); 6. בוסס; 7. עוון; 8. על הסף; 9. מגענו הרך; 11. מדינה על שם ימאי דגול; 13. ספינת-קרב; 14. נפץ (הפוך); 15. שתי שני המתכת שבקצה חוטה-החשמל; 17. מכוון הספינה; 19. מורל; 20. דאבון; 21. חדל עם המות; 23. כפיס; 29. הענק מ... (אחד משבעת פלאי תבל); 31. תביא לידי שיחה; 33. דוגמה למופת; 34. קציץ נחלש; 43. ארס; 44. נחפו.

מכתב לאריה למפרט

קראתי את רשימתך „נבחון את דרכנו“ בחוברת ז' של „חיל-הים“. נפגעת מעט מהנימה, בה דברת על העתונאים. ביחוד תמהתי על המשפט „מדוע לא ירדו העתונאים אל העם“.

כאשר קראתי בהמשך רשימתך את הדברים אשר היית אומר לאותו עתונאי „אשר היה יורד אל העם“ (אגב — איזו מין „ירידה“ היא זו?), הבנתי, כי היית רוצה למצוא כתב, אשר יבטא את דבריך אתה, את חיותיך, את מחשבותיך ואת התלבטויותיך. כי לא ניהא לך בדינים וחשבונות, המתפרסמים על מה שמעו „העתונאים הנכבדים באולם נאה... מפי קצינים גבוהים“. באותה חוברת, אשר כתבת אתה, אני נתקל בספוריהם ורשימותיהם של עשרות חברים, היילים כמוך, ואשר יושבים ב„אולמות נאים“ — כמוך בדיוק. הם הם אשר הטיבו לבטא את רגשותיך אתה ושל חבריך החיילים, יותר מאשר כל „עתונאי נכבד“. לפחות שנים מהם, כותבים באופן קבוע, אגב היותם חיילים, בשעות הפנאי אשר להם — והם: עודד הנורד, ובן-ציון דימנט. הבה הצטרף אף אתה אל עשרות הכתבנים הצעירים בשורות צבא ההגנה לישראל, בטא את עצמך ואת חבריך — ושוב לא יצטרכו „עתונאים נכבדים“, „לקלוט על הצי מפי קצינים גבוהים“.

באולמות נאים, ושוב לא יצטרכו „לרדת אל העם“. בידידות, אמת עיצוני

הימאי עם היד החבושה בנשף רקודים. ציר: אריק ריי.

ממעמקים קראתי'ך...

(מיומנו של מסיק)

ומקללים אלהים ואדם. לאחר עבודה של שמונה שעות הפכתי כולי שחור. רק שיניי והלזבן בעיניי הצליחו לשמור על צבעם המקורי. וכמויות מים ללא גבול ושעור באו אל תוכי בעצב היום הזה. ולא מיט סתם, כי אם מי לימון עם קרח. נדמה היה לי שדרוש לנו בית חרשת לקרח, למען ספק את צרכי המסיקים בלבד. המשמרת הגיעה לקצה ומצב הרוח מתרומם לקראת התענוג שבמקלחת החמה. ויהי ערב ויהי בקר, לא הרגשתי כיצד חלף הלילה, ואני שוב על יד ה"גרימלינג"...

עברו ימים אחדים ואיני מרגיש את עצמי עוד חדש כאן. מחר יוצאים להפלגת נסיון לתל-אביב לפני נסיעתנו לאיטליה. הצות הייב לעמוד במבחן בנסיעה זו, והמסיקים עושים כמיטב יכולתם, למען הוציא תוצרת, כי הרי בהם בעיקר תלוי גורל הנסיעה לאירופה.

הצרפתי, האחראי על המסיקים, מופיע כפעם בפעם לרגעים מספר, "משויץ" קצת ויוצא להנפש לשעתים. הנה דעכה האש, למרות כל המאמצים, מיד מופיע הצרפתי ובתנועות זריזות מציל את המצב ומדגים בפני החבראי כיצד מפחית אש בתנור. אחדים מצביעים עליו ומתלחשים: ראו נא אף ראו, לא גוף ולא כשר, רק עור ועצמות ומנין לו הכח והזריזות?... עובד לו הצרפתי ומסיף:

— אתם ה"צברס" לא תצליחו למאומה. רק גח"לניקים יודעים להיות מסיקים טובים. והחבראי נוטרים לו איבה לצרפתי, בשל כמה וכמה "מעשים טובים", בולעים בשקט גם את "מתלת" זו האחרונה ומתלחשים:

— אין דבר, כל מעשיך בספר נכתבים... ומעשה שהיה וירד הצרפתי לארוחת צהרים ולא ערבה הארוחה לחיכו. עמד והשליך את כלי האכל וכל אשר בהם והדר האכל הפך לתוהו ובוהו... והחבראי שומרים את הדבר בזכרונם.

בהפלגתנו לתל-אביב דעכה האש. ירד הצרפתי למטה, ארגן מחדש את העבודה וצוה על אחד לנקות את שני התנורים. הלה סרב ואף ענה בחוצפה. מבלי לחשוב הרבה תפס הצרפתי קומקום עם מי לימון וזרקו בפני המסיק הממרה את פיו. הלז התאושש לאחר המכה והחל ברדיפה אחר הצרפתי, למען "סיים אתו אחת ולתמיד". לאחר רדיפה ממושכת הדביקו, השכיבו על הארץ ו"סילק" את כל החשבונות. החבראי לא היו גויטרלים ולא עמדו מן הצד, אלא נצלו את ההזדמנות והוסיפו...

הצרפתי יצא כולו מקושט "פנסים". עמד וחבש את פצעיו ולא הגיב במאומה על כל המעשה. האניה הפליגה והפחם בער כתמיד, אך הצרפתי שינה את טעמו והיה כאחד האדם...

— הי, הי, ווללה! תן יד, קיבלת העברה לאניה. מה אני לך. איני יודע אם לקנא כך או לאו, אך לפי שאני מכירך, חייב אתה להיות מאושר ברגע זה. הרי סוף סוף אתה עולה על אניה ישראלית.

אני רץ למשרד המטה. כן, יש צו העברה עבורי. "עליך להתיצב ביום... באניה... התפקיד — מסיק". עוברים-חולפים בדמיוני תשעת הירחים של עבודתי כמסיק באניה בריטית. והנה שוב פגישה "ידידותית" עם החבר פחם. כמה קלתי או את הבונקרים של הפחם השחור והפיח שהיה חודר לנחיריים. אבל הפעם לא פח אנגלי הוא זה, אלא אניה ישראלית ועובדים ישראלים וממילא גם הפחם ישראלי. בקצור, שמחתי שאעבוד באניה ולו גם בתור מסיק.

חלופי ברכות לדיזוב החדש, תקיעות כף, ספק חברית, ספק לגלגנית: — מה אתך, פחם?! — ואני מניד ראש: כן, כן, פחם.

הגיע הרגע הנספך. אני נכנס לגמל כששק חפצי על גבי תר ומחפש אחר אניתי. הנה היא עומדת ומחייכת לקראתי. שני תרנים לה וכולה אומרת דרשני. סירה מובילתני אליה ואני בתוכה.

החבראי באניה מרחרחים שדרך כוכב חדש. אני "נמדד" על ידם מלמעלה למטה ומפטירים לעומתי: — ייתרגל.

התחלתי בסיורי הראשון, סיוור של הכרות עם האניה. ואודה, לא מצאתי כל חדש כאן. אותן המדרגות המוליכות למטה ואותו הפומון השגור על פי המסיקים, בבחינת "ממעמקים קראתיך..."

— הי, אריה, גם אתה פה? — עיניך הרואות, מסיק נשאר מסיק.

ואני כתייר, בבגדי השבת, ירדתי מטה ועם כל הזהירות שנהגתי, עליתי לספון כולי מפויח עד לוועה. החברה הקיפוני מכל צד ונסו לתהות על קנקני.

— בר-ימול אתה, חבר, הגעת ברגע הנכון. אנו מפליגים בקרוב לאיטליה ונשהה שם כשלושה חדשים. תהנה מטיוול נאה על השבון ה"גביר".

והחבראי יושבים ורוקמים תכניות מסביב לבקורם הקרוב באיטליה. והותיקים שנתנסו כבר בנסיעות לאירופה מרביצים שעור, כיצד מתנהגים שם, ומה טיבן של החב"ר'המניות. והטירונים כבר נהגים ומתמוגגים מנחת...

בשעה 8 נקראתי להתיצב למשמרת. — יצחק, תרד למטה ותעשה "גרימלינג".

מי שעבד באניה יודע פרושה של מלה זו, הכונה ל"גרימלינג" ולא ל"דרמלינג".

אני יורד למטה ומוצא את החבראי עומדים בתוך ענני אבק שחור, מנסים למצוא גוש פחם בתוך הערמה.

"מצבי'הכן" בעורך

שריקה חדה מסירה את קורי השינה מן העינים. השעה 6.30, יש להזדרז ולקום כדי להספיק להגיע למסדר בזמנו. הקור הודר לעצמות והשיניים נוקשות. השמש המפציעה מאירה במרהקי האופק הכהול ספינה נעה. השמים תכולים בהירים ו...קר.

"מי שמע חדשות?" — נשמעת השאלה מכל עבר. "מה נשמע בנגב, מה עם עזה?...?" וחוך כדי שיחת בוקר זו, ליד הברזים הפתוחים, ולנוכח המראות המשקפות פרצופים מכובנים, עברה הרנה על "מצבי'הכן" ו... פקידות יום מלחמתיות. הפנים ההלו מרצינות והקיבה החלה מצטמקת בהרדה... השעה 7.00. על רחבת המסדרים נצבים הטורים ופקודות מהדהדות בהלל: עמוד-נח... דם... לימין-ישר... ושוב "נח".

רבי'הסמלים פותח את פנקסו והכל מקשיבים בנשימה עצורה לפקודות היום המיוחדות. והרי הן ככתבן וכלשונן: — א. היום בין השעות 12-8, מסירת כבסים מלוכלכים. ב. קליפות תפוחי-זהב, יש להשליך למקומות המיועדים לכך.

ג. בשעה 13.00 יהיו מים חמים במקלחות.
ד. הספר מקבל במשך כל היום.

ציור: אריק ריי

אנחת רווחה חלפה בין השורות. אם זו היא הפקודה המלחמתית הרי שאין השד נורא כל-יך...

"הפשים!" המסדר מתפור והאנשים פונים לתפקידיהם הרגילים. עבודת היום מתחילה במרץ. מכוניות אצות וטלפונים מצלצלים, הכל "דופק", הן עת מלחמה היא... אנו סרים למרכזיות הטלפונים ומסכייתים לקטעים שהצנזור מעלה בחרמו: —

— הללו קו בבקשה, כן דחוף... שושנה? שלום, מדוע לא באת אמש? חכיתי לך זמן רב... הלן מדוע הפסקו? בודאי שזה דחוף... שושנה, יש לי כרטיס לקונצרט עבורך. — בסדר, הבוב, ראה להשיג אחד נוסף...

נשמעת נקישת השופרת ואחר שוב: — הלן, תני לי קו בבקשה, דחוף מאוד. מחלקת-התרבות? הלן, קצין התרבות, שלום, השיג נא לי כרטיס נוסף, כן, מיד...

ושוב נשמעת נקישת, ואחריה: — הלן, קצין-העיר, תפוס! מה זאת-אומרת? תני לי תיכף ומיד קו, הלן, קצין-העיר, אנו זקוקים לכרטיסים נוספים לקונצרט...

הלן תחבורה, שלח מכונית מיד. שמעון, שאלו, היכן הנהגים? מה? ירדו העירה לאלול?...

הלן, הקצין בנימין מדבר. שלח מכונית לקחת אותי הביתה. אני גר בקרבת-מקום. זה אני, הקצין, מדבר... חוצפה שכזו, הלא זה מרחק כל-יך קטן...

אכן, הקרבות מורגשים יפה בחזית הטלפונים. שעת הצהרים הגיעה. האוכלים מתאוננים על הבשר: סוליה של נעל... ומשגומרים הרי הם קוראים: טבח, מגיש, האם אפשר לקבל מנה נוספת?

בחדר-התרבות מתפרקים בנחת על הכורסאות הרכות. ליד מפת החזית, על הקיר, מצטופפים כמה בחורים. אחד מדבר ומסמן באצבעו קוים על המפה:

— "אנחנו (!!!) כבשנו את מגדל ואת אשדוד, אנחנו (!!!) נגמור עם המצרים... אנחנו (!!!) נראה להם..."

הרמקול נעור לפתע ופלט ברעש: — הקשב, הקשב, שושנה, גשי מיד למשרד המחנה, טלפון דחוף" עבורך. בואי מיד למשרד המחנה, זה דחוף... מכשיר הרדיו השמיע שש נקישות קצובות ואטומות. צלילי ההמנון נשמעו בעוז ואחר נפלו המלים בדממת חדר-התרבות:

— קול צבא ההגנה. הקרבות בנגב — נמשכים...

יצחק

טורים אחרונים

ג ל ח ד ש

עוד ימים רבים יעמדו רושמי קורות ישראל בפני ההידה הזאת שגם עתה הידה היא: כיצד זה עמדו מערכות ישראל בפני מערכות שבעה עמים? עוד עתה תמה העולם ושואל: איככה בכל זאת קרה הדבר? וגם שעה שאתה יושב בשיחת-סיכום של קורס ראשון לחובלים אינה מרפה ממך השאלה, אך תוך כדי שיחה, תוך כדי הסתכלות בפנים הצעירות האלה, בידיים של הקצינים לעתיד לבא — צץ ועולה הפתרון לשאלה.

עם הסמינר שנערך בביה"ס לפעילי ההסתדרות סים עתה הקורס הראשון להובלים את הוק למודיו. לאחר 8 חדשי אימונים יפוצו המשיטים על פני ים אחד ועל פני שבעה ימים, ואתם — משנתם, נסיונם, לקחם. בנוהג שבעולם מקדימים הקורסים לקצינים ראשית מלחמה, ואילו בחילנו — היה, "הנוהג" הפוך. וכשם שכל הישוב נאלץ להלחם תוך כדי בנייה ולבנות תוך כדי מלחמה, כן נאלצו הימאים ללמוד תוך כדי מלחמה ולהלחם תוך כדי לימוד. האקדמיה הימית שלנו היא רכה לימים ולנסיון, אך זה הציגה את צעדיה הראשונים, וכבר מלווים אותה לבטים רבים. ושעה שאתה יושב במסיבת הקצינים לעתיד לבא, ושומע את שיחה ושיגם — הרי אתה רואה עין בעין את הלבטים האלה. מאן דהוא קרא בודאי ברומן או בכריסטומטיה ספרותית משהו על אקדמיה ימית, מאן דהוא שמע שמך מה על כך מרעז ואתר לעצמו כי בערך כך יהיו גם פני הדברים אצלנו, אך לא כן פני הדברים. כי על כן איננו מעתיקי נסיונות זרים, ואין גם נסיון כזה שנוכל להעתיקו בחילנו לפרטיו וקדוקיו. אהרת קם צבאנו, אחרת קם חילנו, ואחרת ילמד ויתאמן.

ולעתים תהרהר: האם בידיים צעירות ובלתי אמונות אלו נפקיד את הגה אניותינו? אלה יהיו קברניטינו לעתיד לבא? והן כה קצרה ובלתי מגובשת היתה הכשרתם, הן עוליימים הם, ואיככה?

איככה? — זאת נראה במרוצת הימים ועל פני ימים. אך זאת גם ראינו בימים עברו. אל הסוס, חובלים צעירים! חיל הים מחכה לפניכם וידיכם הצעירות והחסונות, הוא דרוך ונכון לקלט אתכם, הוא צופה לבאות בבטחון, כי מסיימי הקורס יביאו אתם גל רעננות ודריכות שיגאה ויגבר על גלים עכורים ומימנוחות כאחד.

ברכת כל הימאים תלוה את המשיטים בצאתם לדרך.

ברכה לקברנטי ישראל ביום מועד

שעה ששורות אלו תראינה אור — תראה אור יום ראשון לקיומה, האספה המכוננת הראשונה של ישראל. בדחילו ורחימו רושמת היד את המלים האלו. דומה, כי הזון דורות רבים בישראל, כמהי גאולה וצמאי פדות, מוצא במלים אלו את ביטויו הנעלה. ובהשמע דפיקת הפטיש של הנשיא והכרות הפתיחה של האספה המכוננת — תשמע גם הלמות לבבם של דורות מקדשי ציון וחולמי ציון, של כל המאמינים בתחיית ישראל ובתקומת ארצו, של כל שרשרת הדורות שלא פסקה מלטוות את ההזון ולהגשימו.

לירכתי תבל, לכל מקום בו היים יהודים ובו פועם לב יהודי — יגיע דבר הבשורה ויפעים וירטיט לבבות: הפרלמנט היהודי הראשון מתכנס! ולכוס הדמעות תגיע ביום ההוא דמעת אושר של סבתא יהודיה מריו דה ז'נירו ודמעת אם יהודיה מעל גדות אורל, ותתמוגגה הדמעות והכוס תעבור על גדותיה — — —

היתעלה המעמד הזה בירושלים הבירה לתחושת כל הגנוז בו, כל המחייב אותו? היפעם לבב הצירים בקצב הלמות לבו של העם היושב בציון והנכסף לציון? וכה רוצה הלב להרגיש, כי אכן יתגדל ויתקדש הפרלמנט הראשון שלנו, כי ירגיש את מבט עיני הדורות המכוון לעברו.

סמל המדינה

כשולי החוברת

■ בשער החוברת — „דודו ומרעיו במבצעים“ דודו אינו מסתפק בתותחנות בלבד, הוא גם מושך בעט סופרים, ולא בלי הצלחה. קראו נא בחוברת זו את ספרו — ותוכחו.

■ אגף המבצעים שמש הפעם כנושא למיודענו הציר מ. אריה. ראה בעמוד 2 אם אמנם קלע למטרה בראייתו המיוחדת.

■ עם תום הלמודים בקורס הראשון לחובלים, נערך על יד המחלקה לתרבות סימינריון למשיטים, בביה"ס לפעילי ההתדרות. „היחיד בצבור“ — הוא נושא הרצאתו של ראש השרות, ג. זק, בפתיחת הסמינריון.

■ רחל א., בעלת הרשימה „מבצע פדות“ (עמ' 14), ידועה היטב לאלה שעסקו בעליה ב'. אולי מכאן נובעת התענינותה הרבה של הסופרת בחייל שלנו.

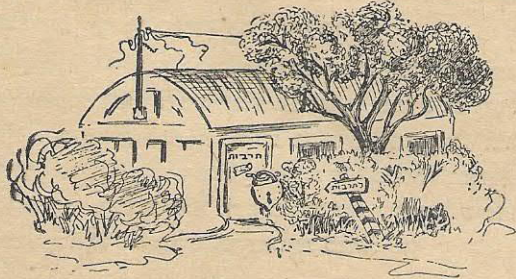
■ לרשימה בעמוד 21 „להיות או לחדול“. אנו לואים ברשימה זו התחלה של דיון מקיף וממצה על הנושא: „עתידי החייל“ קוראינו מוזמנים, איפוא, להשתתף בדיון זה ולהעלות את דבריהם לידיעת הצבור כולו. אשר לשאלת עתידיה של המספנה, אותה העלה בעל הרשימה במלוא החריפות — תבוא הארה בחוברת הבאה.

דה יורה — דה פקמו

דה יורה, הרי עתוננו זה הוא עתון הימאים וכשביל הימאים.
דה פקמו: כמה ימאים שלנו משתתפים בעתון וכותבים אליו?

דה יורה, הרי הלהקות הצבאיות הרבות והשונות לא נוצרו אלא על מנת לבדר ולשעשע את החיילים.

דה פקמו, הרי לא מעטות מהן אינן משעשעות אלא את עצמן...

מעל ספוני אניות בלב ימים, מתרני ספינות היוצאות לדרך, מתאי מלחים וקברניטים, צופים גם ימאים לפתיחת האספה המכוננת; שומעים את הלמות הלבבות והפטיש המבשר, ומלזזים את קברניטי ישראל בברכה לזהות: חזקו ואמצו!

לא נוציא את הרוח ממפרשינו!

חילנו עומד על פרשת דרכים. תנועת השחרורים בצבא תטביע בלי ספק את חותמה על עתיד והתפתחות חיל-הים. ויש מקום לשאול: הותם זה מה טיבו יהיה? הותם-אמת, הותם צרכים ומאוויים היוניים, או הותם-שוא, מתעה ומטעה? היהיו לנו הימים ימי גבוש וחסון, או שמא יביאו בעקבותם רפיון והצטמקות הכח? — אכן, עדיין התשובה בידינו היא!

והיו נא הדברים ברורים: אם תדבק בכולנו רוח הזמן, אם ללא מצפן ומכוון נאוץ להשתחרר — הרי במו ידינו אנו מוציאים את הרוח ממפרשינו. אך אם ננצל את תקופת המעבר לסלקציה, לבחירת טובי הימאים, להאדרת הכח והרוח — הרינו מבטיחים את עתידו של חיל-הים.

בימות שלום כבימי מלחמה, דרוש לישראל צי. נסיון השנה האחרונה יש בו כדי לאלפנו מה ערך ומה חשיבות לצי. יתכן כי מעמדנו עתה היה המור שבעתיים אילולא הצי, ויתכן כי הוא היה טוב שבעתיים אילו הקדמנו בהקמת הצי וביסוסו. כל עם היושב לחוף ים רואה יעוד לעצמו בהחדרת ההינוך הימי לבתי אולפנא, בפיתוח ערכי הים בדור הצעיר, בחיווק כחו הימי. לא כל שכן עם כעמנו, שנגור עליו להאבק על הים ולשמור את נמליו מכל צד ואויב.

כיום הזה יודעים כבר רבים רבים בישוב, כי „ים הוא גם כן לחם“, אך לא כולם יודעים למה מחייבת ישיבתנו ליד חוף ים זה, ואת האמת הזו עלינו ללמוד, ללמד ולהחדיר. גם בעתות שלום נאלץ לקיים חיליים, להעלותו על שלב גבוה, לאמנו ולחסנו ללא הרף. טובי אנשינו יידרשו לחייל זה, ולא רק כאלה שעפ"י צורגיוס חייבים לשרת בחיל-הים, כי אם גם כאלה שעפ"י צורחיים יידרשו לעשות זאת.

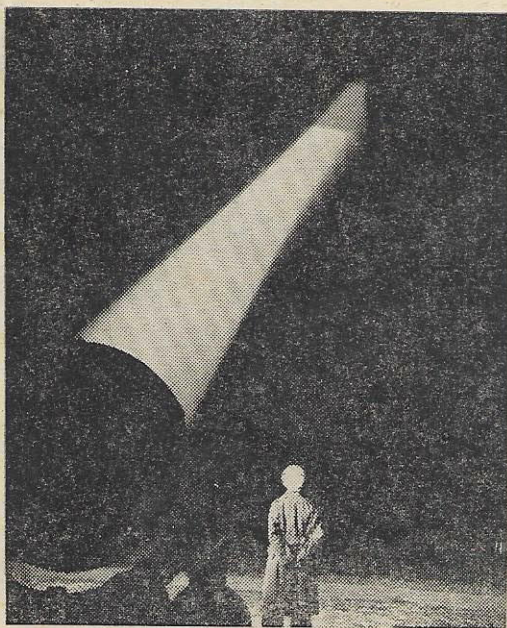
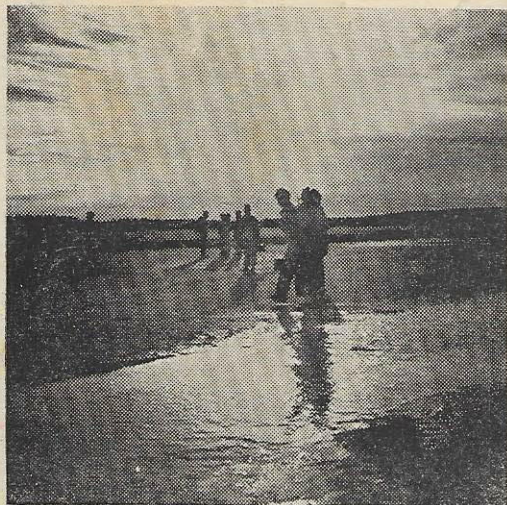
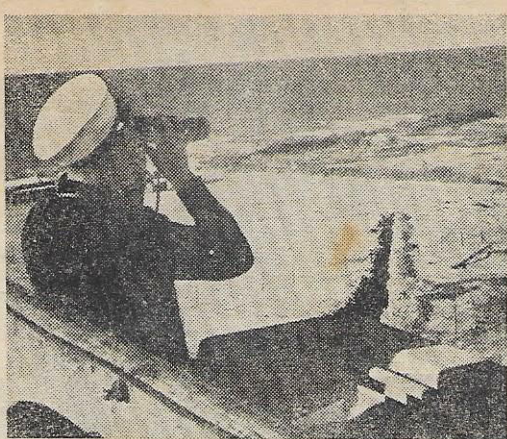
רבים בתוכנו למדו לאהוב את הים ואת הצי. אל נא נבזבו את האהבה הזו ואל נבגוד בה בהזדמנות הראשונה. כל אשר אגרו נסיון, כל אשר למדו לאהוב את הים, כל אשר אחזו בהגה הספינה, כל אשר טעמו טעם קרב על פני ים, כל אשר נושאים בגאון את מדי וסמלי חיל הים — לא יאוצו למחנה השחרורים, גם בהינתן האות ובבוא שעת הכושר —

מ. ח. ה.

ובזאת נבחן!

כמספנות הצי הידיים מלאות עבודה

עזרי עצמון (זייף)

ים רוגע

צדנה נוד. טלית של תכלת

פרש תחמיו רקיע רם.

באהבה ותם של ילד

ישקו שמירה את פני הים.

דמעות עצמן, עצמן תולגנה.

עכשו נדעתי כבר הכל:

נבראתי צבור זה הרגע.

למצן ראות בנה התכלת.

שקנה של לב אט-אט נמסכת —

דממה.

אף גל לא יהמה.

רק היונע סצרוטיך.

יודע שקט שקנה. —